

347
L-36
PI

LATVIJAS REPUBLIKAS PATENTU VALDE

GADA PĀRSKATS

2002-2004

ANNUAL REPORT

PATENT OFFICE OF THE REPUBLIC OF LATVIA

P/2011

V33

1/22

LATVIJAS REPUBLIKAS PATENTU VALDE

GADA PĀRSKATS ANNUAL REPORT

Saturs Contents

2	Ievads Introduction
6	Izgudrojumu ekspertīzes departaments Department of Examination of Inventions
11	Preču zīmju un dizainparaugu departaments Department of Trademarks and Industrial Designs
11	Preču zīmes Trademarks
15	Dizainparaugi Industrial Designs
18	Apelācijas padome, 1995. – 2004. Board of Appeal, 1995 – 2004
23	Finansiālā darbība Financial Activities
24	Departaments «Patentu tehniskā bibliotēka» Department of Patent and Technology Library
26	Hronoloģija Chronology
27	Izgudrotājs, konstruktors, dizainers Kārlis Irbītis Inventor, Constructor, Designer Kārlis Irbītis
32	Patentu valdes struktūra Structure of the Patent Office

**Patentu tehniskā
bibliotēka 2006**

100000 588

IEVADS

Introduction

Latvijas Patentu valde aizvadījusi 13 darba gadus. Noslēdzies arī kārtējais, šoreiz trīsgadu, cikls (2002.–2004.), kad par šādu laika posmu dodam valdes darba analītisku apskatu.

Šajā laikposmā izgudrojumu un preču zīmju pieteikumu skaits stabilizējies. Taču zinātnisko pētījumu, tehnisko izstrāžu, kā arī ražošanas apjoms acīmredzot ir nepietiekams, lai nodrošinātu patentu un preču zīmju pieteikumu skaita būtisku pieaugumu. Tāpat vēl līdz šim ir daudz gadījumu, kad interesanti tehniski risinājumi, kā arī preču un pakalpojumu zīmes nezināšanas vai nēvēības dēļ paliek bez tiesiskās aizsardzības. Tas liecina par nepietiekamām zināšanām rūpnieciskā īpašuma aizsardzības jomā visplašākā speciālistu un citu darbinieku lokā. Kaut arī Patentu valde ir zināmā mērā atbildīga par nepietiekamu izskaidrošanas darbu sabiedrībā par rūpnieciskā īpašuma aizsardzības nozīmīgumu, tomēr uzskatu, ka daudz aktīvāk šis darbs būtu jāveic Rūpnieciskā īpašuma aizsardzības starptautiskās asociācijas Latvijas Nacionālajai grupai un Latvijas Patentpilnvaroto asociācijai.

Šajā jautājumā pirmos nopietnos soļus spērusi Patentu valde, kopīgi ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru (LTRK) tās reģionālajās nodaļās izveidojot, ja tā drīkst nosaukt, nelielus Patentu valdes "atbalsta punktus". Šajās nodaļās izvietoti normatīvie un metodiskie materiāli par rūpnieciskā īpašuma aizsardzības jautājumiem. Patentu valdes speciālisti plāno regulāri apmeklēt LTRK reģionālās nodaļas, lai sniegtu konsultācijas un palīdzību šo reģionu speciālistiem un citiem interesentiem. 2004. gada sākumā ar Eiropas patentu iestādes palīdzību izveidots pirmais reģionālais patentu informācijas centrs Rēzeknē ar uzdevumu apkalpot Latgales uzņēmējus, inženierus un novatorus.

Reāla palīdzība rūpnieciskā īpašuma aizsardzības nozīmīguma izskaidrošanā plašākai sabiedrībai jāsaista ar nepieciešamību izveidot pastāvīgi darbojošos apmācības sistēmu intelektuālā īpašuma – pirmkārt, rūpnieciskā īpašuma – jomā. Tai būtu jāietver gan visu līmeņu mācību iestādes (ar katras specifikai un līmenim atbilstošām programmām), gan īslaicīgi vai pastāvīgi darbojošies semināri, lekciju cikli u.tml. Protams, ka šā uzdevuma īstenošanai ir nepieciešami līdzekļi, kurus Patentu valdei pagaidām nav izdevies iegūt.

The Latvian Patent Office has been functioning for thirteen years now. A three-year period (2002–2004) has come to an end, and we are giving an analytical report on the Patent Office's work during this period.

During the period of review, the number of applications for invention patents and trademark registration has stabilized. However, the volume of scientific research, technical developments, and production is apparently insufficient to essentially influence the increase of the number of patent and trademark applications. On many occasions, interesting technical solutions, or trade and service marks, do not get legal protection due to ignorance or negligence. This is indicative of insufficient knowledge in the sphere of industrial property protection among specialists and the public. Although Latvian Patent Office is partly responsible for insufficient explanatory work among the general public about the significance of industrial property protection, I believe that the Latvian National Group of AIPPI (International Association for the Protection of Industrial Property) and the Latvian Association of Patent Attorneys should participate in this work much more actively.

The Patent Office has made the first significant steps in this area. In cooperation with the Latvian Chamber of Commerce and Industry (LCCI) the Patent Office has formed something like "support centers" at the LCCI regional offices all over Latvia. Normative and methodological documents concerning industrial property protection are available at the LCCI regional offices. The Patent Office's experts are going to visit these centers on a regular basis to consult specialists and other interested persons in the respective regions. With the assistance of the European Patent Office, the first regional patent information center was founded in Rēzekne at the beginning of 2004, its task being to consult the entrepreneurs, engineers, and innovators of the Latgale region.

A consistent training system in the sphere of intellectual property, and primarily – industrial property, might be helpful in explaining the significance of industrial property protection among general public. This training system should embrace educational establishments of all levels (with an appropriate curriculum that would fit the specific needs and level of each educational establishment), as well as short-term or long-term seminars, series of lectures, etc. Certainly, financial resources are essential for the implementation of this task, but the Patent Office has not been

Tomēr galvenais faktors, kas varētu reāli ietekmēt patentu un preču zīmju pieteikumu skaita pieaugumu, ir un paliek valsts ekonomiskā augšupeja – tas ir, zinātnes, tehnikas un ražošanas attīstība.

Atskatoties uz Patentu valdes profesionālo darbību apskatāmajā laika posmā, gribu teikt, ka tā tika veikta kvalitatīvi – par to liecina daudzu ārvalstu speciālistu izteiktie viedokļi. Domāju, ka viņu vērtējums ir patiess, jo Latvijas normatīvie akti, jo īpaši rūpnieciskā īpašuma aizsardzības jomā, ir atbilstoši Eiropas Savienības un Pasaules tirdzniecības organizācijas prasībām un to īstenošana dzīvē notiek atbilstoši tradīcijām bagāto patentu iestāžu praksei. Izsakot šādu vērtējumu Patentu valdes speciālistu darbam, nekādā gadījumā neuzskatu, ka varam būt apmierināti ar sasniegto. Lai iegūtu tādu profesionālo sagatavotību un darba praksi, kāda ir 100 un vairāk gadus pastāvējušās patentu iestādēs strādājošiem, speciālu izglītību guvušiem speciālistiem ar 25 un vairāk gadu stāžu, mums vēl ir tāls ceļš ejams. Taču mēs mērķtiecīgi uz to ejam, un katrs nostrādātais gads to apliecina.

Šajā sakarā vēlos atkārtoti izteikt pateicību Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas, Eiropas Patentu organizācijas, Austrijas, Vācijas, Šveices, Japānas, ASV, Zviedrijas, Norvēģijas un vairāku citu valstu patentu iestāžu vadītājiem un speciālistiem par dotajām iespējām un sniegto palīdzību Latvijas Patentu valdes speciālistu profesionālajā izaugsmē.

Līdztekus rūpēm par Patentu valdes darbinieku pastāvīgu bagātināšanu ar jaunām zināšanām un iemaņām ir jāpanāk, lai notiktu ne tikai plašāka sabiedrības informēšana par intelektuālā, jo īpaši rūpnieciskā īpašuma lomu ekonomikā un tā aizsardzību, bet lai būtu arī iespēja visiem, kas par to interesējas, apgūt šajā jomā nepieciešamās zināšanas. Iniciatīva, organizējot īslaicīgus kursus un seminārus, jāuzņemas Patentu valdei. Protams, ka galvenā loma un atbildība kvalificētu speciālistu sagatavošanā intelektuālā (rūpnieciskā) īpašuma jomā būs Juridiskajai augstskolai, Latvijas Universitātei, kā arī LU Starptautisko attiecību institūtam. Gribas ticēt, ka mums beidzot izdosies pārliecināt minēto mācību iestāžu vadītājus par nepieciešamību izstrādāt attiecīgas mācību programmas un tās īstenot.

Speciālistu sagatavošanas jomā joprojām ļoti aktuāls ir jautājums par tiesnešu apmācību. Nav noslēpums, ka pakāpeniski pieaug (un noteikti pieaugs arī turpmāk!) patentu strīdu un preču zīmju lietu izskatīšana tiesās. Par spīti Patentu valdes pūlēm un vairāku starptautisku un atsevišķu valstu organizāciju palīdzībai, šobrīd Latvijā ir neliels skaits tiesnešu, kuriem ir atbilstošas zināšanas, lai izskatītu lietas rūpnieciskā īpašuma jomā. Tiesnešu korpusam, kuri būtu profesionāli labi sagatavoti šo specifisko lietu izskatīšanai, ir ievērojami jāpaplašinās. Pretējā gadījumā rodas tiesas kļūdas, kas negatīvi atsaucas uz rūpnieciskā īpašuma aizsardzības sistēmas prestižu. Tiesnešu sagatavošanā, kā arī sistemātiskā viņu kvalifikācijas paaugstināšanā mēs pamatoti ceram uz ārvalstu organizāciju palīdzību un atbalstu.

Latvijas Zinātņu akadēmija, piedaloties Patentu valdei, ir sagatavojusi informāciju internetā par Latvijā radītiem izgudrojumiem un vairākiem pazīstamiem izgudrotājiem, sniedzot arī nelielu informāciju par

able to obtain such resources as yet.

However, the most important factor that can influence the number of patent and trademark applications is the economic development of the state, i.e. scientific, technological, and industrial development.

Looking back to the professional work of the Patent Office during the period of review, I am happy to say that it has been of good standard. Many foreign specialists have confirmed this point of view. I believe that their estimation is true, since the laws and regulations of Latvia, in particular in the sphere of industrial property protection, are in full compliance with the requirements of the European Union and the World Trade Organization, and these laws and regulations are being implemented according to the practices of other – rich in traditions – patent offices. Despite the positive evaluation of the Patent Office's work, I do not mean to say that we can be fully satisfied with our achievements. We have a long way to go until we reach the level of professional qualification and practical experience of those patent offices that have been functioning for 100 years or more, and that employ many specialists who have received specialized education in this field, and who have working experience of 25 years or even more. However, we are heading for this aim and each year of our work attests to it.

I would like to express my sincere gratitude once again to the heads and specialists of the World Intellectual Property Organization, European Patent Organization, Patent Offices of Austria, Germany, Switzerland, Japan, USA, Sweden, Norway and other countries for the opportunities offered to us and for the assistance rendered to the specialists of Latvian Patent Office to help them improve their professional skills.

Alongside with efforts to improve the knowledge and skills of the Patent Office's staff, we should also see to it that the general public is more thoroughly informed about the role of intellectual, and in particular, industrial, property protection in economy, as well as help every person interested in this field to obtain the necessary knowledge. The Patent Office should take the initiative and organize short-term training courses and seminars. However, most of the work and responsibility for preparing highly qualified specialists in the field of intellectual (industrial) property will be undertaken by the Riga Graduate School of Law, University of Latvia, and the Institute of International Affairs of the University of Latvia. I hope that we will finally persuade the heads of these educational establishments to work out the respective curricula and implement them as well.

Training of judges is still a very topical problem. It is common knowledge that the number of cases concerning patent and trademark disputes examined by courts is ever growing (and, no doubt, will continue growing). Despite the efforts of the Patent Office and the assistance rendered by several international and national organizations, there are very few judges in Latvia, who have sufficient knowledge to be able to try cases in the field of industrial property. The body of judges that would be professionally well prepared to deal with such specific cases should be expanded considerably. Otherwise judicial errors may occur, which would have a negative influence on the reputation of the system of industrial property protection. We have a good reason to hope for some assis-

Patentu valdi. Pilnīgāka informācija sniegta Patentu valdes mājas lapā.

Jāatzīmē, ka 2004. gada septembrī tika parakstīts sadarbības līgums starp Latvijas Zinātņu akadēmiju un Patentu valdi, kas paredz abu organizāciju ciešu sadarbību intelektuālā īpašuma aizsardzības jomā, kā arī sabiedrības informēšanā par tā nozīmīgumu.

Runājot par izgudrojumiem, kā arī nedaudz atgriežoties pie jau agrāk izteiktām domām par patentu pieteikumu skaita pieaugumu, uzsveru, ka ir pienācis laiks izveidot Latvijas Izgudrotāju asociāciju. Asociācijas ietvaros varētu apmainīties domām gan jaunie izgudrotāji, gan izgudrotāji ar stāžu, tādējādi savstarpēji bagātinoties, un varbūt radīt jaunas idejas un ieceres, kā arī kopīgi meklēt iespējas šo ieceru īstenošanai. Asociācija varētu būt arī būtisks faktors studentu un jaunu speciālistu iesaistīšanā "izgudrošanas noslēpumos un procesā".

Ievērojot Patentu valdes speciālistu piedalīšanos Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*World Intellectual Property Organization, WIPO*) un Eiropas Patentu organizācijas Programmu komitejās, tika sagatavota un daļēji īstenota Intelektuālā īpašuma attīstības un tā aizsardzības nodrošināšanas stratēģiskās attīstības programma valstī 2000.–2005. gadam. Šajā programmā ir ietverti ne tikai jautājumi, kas skar rūpniecisko īpašumu, bet arī autortiesības un blakustiesības, globālie informācijas tīkli un sabiedriskā diplomātija, apmācība un citi jautājumi, kuru īstenošana kopumā varētu dot būtisku ieguldījumu valsts ekonomikā un tās attīstībā. Ar nožēlu jākonstatē, ka vairākas ministrijas, kuru kompetencē ietilpst intelektuālais īpašums un tā aizsardzība, attiecīgo jautājumu risināšanā neizmantoja Programmas ieteikumus un ievirzes.

Pozitīvi vērtējot Programmas un tās īstenošanas lomu, Patentu valde paredzējusi līdzīgu dokumentu sagatavot 2006.–2010. gada periodam, šoreiz gan tikai par to jautājumu loku, kas ietilpst tās kompetencē, t.i. par rūpniecisko īpašumu.

Noteikti jāpiemin kāds negatīvs faktors, kas būtiski kavē Patentu valdes attīstību. Tikai pateicoties tam, ka 1993. gadā Ministru kabinets pieņēma lēmumu par Patentu valdes finansēšanu no tās ieņēmumiem par veiktajām darbībām rūpnieciskā īpašuma aizsardzībā, kā tas ir daudzās citās valstīs (Latvijā atšķirībā no citām valstīm šie maksājumi tiek kvalificēti kā valsts nodevas!), mēs varējām sekmīgi veikt visus *WIPO* uzdevumus un pilnībā iekļauties kopējā Eiropas valstu rūpnieciskā īpašuma aizsardzības sistēmā. Pieaugošo aktuālo uzdevumu veikšana un to attīstība, lai mēs arī turpmāk būtu līdztiesīgi partneri Eiropas valstu saimē rūpnieciskā īpašuma aizsardzības jomā, prasa aizvien lielāku līdzekļu ieguldījumu. Taču 1999. gadā Patentu valde atkal tika iekļauta budžetā, tādējādi ļoti ierobežojot tai pieejamos līdzekļus, kuriem nav nekāda sakara ar budžeta līdzekļiem (nodokļu maksātāju naudu), un līdz ar to ne tik vien krasi ierobežojot Patentu valdes attīstības iespējas, bet pat apdraudot aktuālo uzdevumu veikšanu. Tomēr ticu, ka pasaules valstu patentu iestāžu pieredze galu galā pārliecinās attiecīgo Latvijas organizāciju vadītājus, ka šie maksājumi nav valsts nodevas un ka šos ieņēmumus Patentu valde pilnā mērā ir tiesīga izmantot tai nepieciešamajā apmērā.

tance and support from foreign organizations in training the judges and consistently improving their qualifications.

The Academy of Sciences of Latvia, in collaboration with the Patent Office, has published some information on the INTERNET about inventions of Latvian origin, and about several well-known inventors. This site also gives basic facts on the Patent Office. More comprehensive information is available from the Patent Office's website.

In September 2004, a Cooperation Agreement was signed between the Academy of Sciences and the Patent Office, which provides for close cooperation between the two organizations in the field of intellectual property protection and in informing the general public about its significance.

Speaking of inventions, and returning to my previously expressed thoughts about the increase of the number of patent applications, I believe the right time has come to organize the Latvian Association of Inventors. The Association would allow both young and experienced inventors to exchange their opinions that would be beneficial to all of them. They might create new ideas and plans and together find ways how to carry out their plans. The Association could also be a significant factor in involving students and young specialists in "the secrets and the process of invention".

Considering the participation of Patent Office's specialists in the work of the Program Committees of the World Intellectual Property Organization (WIPO) and the European Patent Organization, the Strategic Development Program for Ensuring Intellectual Property Development and Protection in 2000–2005 was drafted and partially implemented. The program deals not only with industrial property, but also with copyrights and neighboring rights, global information networks and public diplomacy, training and other issues, which taken as a whole, could give a significant contribution to the national economy and its development. Unfortunately, I have to admit that the ministries responsible for intellectual property and its protection did not take advantage of the recommendations and trendlines set out in the Program.

While acknowledging the positive influence of the Program itself and of its implementation, the Patent Office is ready to work out a similar document for the period of 2006–2010 as well, this time covering only those issues that fall within its area of responsibility, i.e. concerning industrial property.

Unfortunately, I have to mention also a negative factor that considerably hinders the Patent Office's development. Thanks to the decision taken by the Cabinet of Ministers in 1993 on the financing of the Patent Office from the payments it received for industrial property protection – just like in many other countries (although these payments were labeled "state fees" in Latvia, unlike in other countries), we were able to perform the tasks set by the WIPO and to become part of the common industrial property protection system of the European countries. Increasingly larger investments were necessary in order to cope with the growing amount of current tasks to remain an equal partner among other European countries in the field of industrial property protection. Nevertheless, the Patent Office's funds were included in the state budget in 1999, thus drastically reducing the available resources, although the Patent Office's funding was in no way related to the

Apskatāmajā laika posmā būtiski pieaudzis darba apjoms normatīvo aktu jomā. Sagatavots un "dienas gaismu" ieraudzījis Dizainparaugu likums, izdarīti būtiski grozījumi un papildinājumi likumā Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, sagatavots jauns Patentu likuma projekts. Saistībā ar minētajiem likumiem izstrādāti un gaida apstiprinājumu dokumenti šo likumu prasību īstenošanai.

Apjomīgs darbs tiek veikts saistībā ar Eiropas Savienības direktīvām un regulām, kurām pēc rūpīgas izvērtēšanas jārod atspoguļojums attiecīgajos Latvijas Republikas normatīvajos aktos.

Visu radošo darbu normatīvo aktu sagatavošanas jomā, blakus saviem tiešajiem pienākumiem, veic tikai Patentu valdes speciālisti. Ikvienā man zināmā patentu iestādē (ES un citās valstīs) normatīvo aktu sagatavošana nav šīs iestādes, bet gan attiecīgās valsts Tieslietu ministrijas kompetencē. 2004. gadā sagatavota ratificēšanai arī Eiropas Patentu konvencija, Lokarno Nolīgums par dizainparaugu starptautisko klasifikāciju un Hāgas Nolīguma par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju Ženēvas akts. Lokarno Nolīgumu Latvijas Republikas Saeima ratificēja 2004. gada novembrī, Eiropas Patentu konvenciju paredzēts ratificēt 2005. gada februārī.

Rūpīgi izvērtējot šī darba zonu, jāsecina, ka darba apjoms, ņemot vērā Eiropas Savienības, Eiropas Patentu organizācijas, Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas un Iekšējā tirgus saskaņošanas biroja aktivitātes, 2005. un 2006. gadā pieaugs lavīnveidīgi. Ir pamats jautāt: ar kādiem spēkiem šos uzdevumus būs iespējams veikt?

Uzdevumu, kas jāveic rūpnieciskā īpašuma aizsardzības jomā, ir daudz un tie ir atbildīgi. Tomēr, izvērtējot iepriekšējo gadu darbu, pakāpeniski izveidojot dzīvotspējīgu rūpnieciskā īpašuma aizsardzības nacionālo sistēmu, kas pilnā mērā atbilst attiecīgajām starptautiskajām prasībām un praksei, atļaujos izteikt pārliecību, ka Patentu valdes speciālisti veiks šos uzdevumus, tādējādi tālāk attīstot un nostiprinot šo sistēmu.

Nobeidzot šo nelielo ieskatu aizvadītajā periodā, uzskatu par savu pienākumu, vēl vairāk – par iekšēji diktētu nepieciešamību, no sirds pateikties visiem, visiem Patentu valdes darbiniekiem par viņu pašreizējā un profesionālo darbu, par koleģialitāti un savstarpējo atbalstu. Par visu to, ko katrs ir ieguldījis, ar savu darbu un zināšanām veidojot Patentu valdi, kā arī panākot tās profesionālās varēšanas atzišanu.

Mana visdziļākā pateicība pilnā mērā attiecināma gan uz kolēģiem, kas veidojuši un turpina veidot Latvijas Patentu valdi no tās pirmajām dienām, gan uz tiem, kas kopā ar mums ir vēl tikai neilgu laika posmu!

Vēlreiz Jums visiem – paldies!

Dziļā cieņā un pateicībā,

Z. Aumeisters,
direktors

budget (money received from tax-payers), and consequently, radically limiting the prospects of Patent Office's development, and even putting at risk the performance of its current tasks. I would still like to believe that the experience of many world patent offices will finally convince the administration of the respective Latvian organizations that the previously mentioned payments are not state fees, and that the Patent Office of Latvia has the right to use these resources to full extent according to its needs.

The amount of work in drafting new laws and regulations has considerably increased during the period of review. A new Law on Industrial Designs was developed and entered into force, and the Law on Trademarks and Indications of Geographical Origin was substantially amended. A new Patent Law has also been drafted. Normative documents to implement the provisions of the above mentioned laws have been developed and are awaiting approval.

Great efforts are taken to carefully assess the provisions of the EU directives and regulations, which must be integrated in the respective legal acts of the Republic of Latvia.

All the creative work of law-drafting is performed exclusively by the specialists of the Patent Office – in parallel to their everyday work

In 2004, we prepared for ratification the European Patent Convention, the Locarno Agreement Establishing an International Classification for Industrial Designs, and the Geneva Act of the Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs. The Saeima (Parliament of the Republic of Latvia) ratified the Locarno Agreement in November 2004, and the European Patent Convention will be ratified in February 2005.

The tasks lying ahead of us in the sphere of industrial property protection are manifold and significant. Nevertheless, appraising the achievements of the previous years, that have resulted in the formation of a viable national system for industrial property protection, which is in full compliance with the respective international requirements and practices, I would like to express my firm conviction that the specialists of the Patent Office will cope with these tasks, thus further developing and consolidating this system.

At the conclusion of this brief insight into the period of review, I feel an obligation, to express my sincere gratitude to all the Patent Office's employees for their cooperativeness and mutual support, for contributing their work and knowledge to the development of the Patent Office that has lead to recognition of its professional competence.

My heartfelt gratitude goes equally to the colleagues who have been forming the Patent Office from its first days, and to those who have been with us for a comparatively short time. Once again – thank you!

With deep respect and gratitude,

Z. Aumeisters,
director

IZGUDROJUMU EKSPERTĪZES DEPARTAMENTS

Department of Examination of Inventions

Apskatāmo trīs gadu laika posms bijis bagāts ar dažādām aktivitātēm arī patentu jomā. Tās saistītas ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, ar paredzamo pievienošanās Eiropas Patentu konvencijai 2005. gadā un tādēļ – ar izmaiņām likumos. Arvien plašāk notiek Eiropas patentu attiecināšana uz Latviju, taču vietējo Latvijas patentu pieteicēju aktivitāte nav mainījusies, jo īpaši, iesniedzot pieteikumus Latvijā.

Latvijas pieteicēju pieteikumu skaits 2002.–2004. gada periodā svārstās no pieauguma līdz 150 pieteikumiem 2002. gadā un krituma nākamajos divos gados līdz apmēram 100 pieteikumiem. Nav pieaudzis arī starptautiski iesniegto pieteikumu skaits no Latvijas saskaņā ar Patentu kooperācijas līgumu (*Patent Cooperation Treaty, PCT*): 2002. gadā – 8, 2003. gadā – 11, 2004. gadā – 9 pieteikumi. Ielūkojoties *PCT* datu bāzē, redzams, ka Latvijas izgudrotāji ir minēti arī citu valstu pieteikumos; tas norāda, ka daļa mūsu izgudrotāju strādā arī ārzemēs un ka viņu darbs tiek novērtēts.

The three-year period reviewed in this report abounds in various activities in the field of patents. These activities are related to Latvia's accession to the European Union in 2004, as well as to its accession to the European Patent Convention as expected in 2005, and the changes of Latvian laws resulting from these accessions. The activity of European patent extension to Latvia has skyrocketed, while the activity of Latvian applicants has remained on the same level, especially, in regard to the number of filings in Latvia.

The number of applications filed by local applicants has been fluctuating during the period of review (2002–2004): first, it was on the increase and reached 150 applications in 2002, but during the next two years it fell to approximately 100 applications. The number of international applications (filed under the Patent Cooperation Treaty) of Latvian origin has not grown either; it was eight applications in 2002, 11 in 2003, and 9 in 2004. In the *PCT* database we can find the names of Latvia's inventors in applications from other countries, which means that part of our inventors work abroad and that their work is appreciated there.

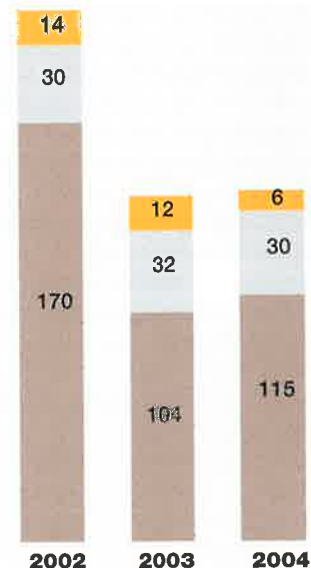
1. tabula. Pieteikumu sadalījums pa kategorijām 2000.–2004. gadā
Table 1. Breakdown of Patent Applications by Categories 2000–2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Nacionālie pieteikumi National applications	112	123	170	104	115
To skaitā Latvijas pieteicēju pieteikumi Including domestic applications	98	117	150	91	107
Starptautiskie pieteikumi (PCT) International applications (PCT)	42	42	30	32	30
Tai skaitā no Latvijas Including domestic	–	–	8	11	9
Attiecinātie Eiropas patenta pieteikumi Extended European patent applications	3587	3714	4460	4574	5734
Eiropas patentu reģistrācija Registration of European patents	24	15	14	12	6
Kopējais pieteikumu skaits Total number of applications	3765	3894	4674	4722	5885

Nacionālie pieteikumi
National applications

Starptautiskie pieteikumi (PCT)
International applications (PCT)

Eiropas patentu reģistrācija
Registration of European patents

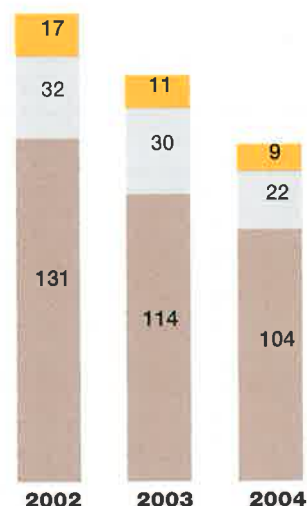

2. tabula. Izsniegto patentu skaits pēc kategorijām 2000.–2004. gadā
Table 2. Number of Granted Patents. Breakdown by Categories 2000 – 2004

	2000	2001	2002	2003	2004
Piešķirti patenti, pamatojoties uz nacionālajiem pieteikumiem Granted patents for national applications	101	109	131	114	104
Piešķirti patenti, pamatojoties uz starptautiskajiem pieteikumiem (PCT) Granted patents for international applications (PCT)	49	49	32	30	22
Attiecinātie Eiropas patenti Extended European patents	163	142	441	719	713
Reģistrētie Eiropas patenti Registered European patents	13	23	17	11	9
Kopējais pieteikumu skaits Granted patents – total	326	323	621	874	848

Piešķirti patenti, pamatojoties uz nacionālajiem pieteikumiem
Granted patents for national applications

Piešķirti patenti, pamatojoties uz starptautiskajiem pieteikumiem (PCT)
Granted patents for international applications (PCT)

Līdzīga aina ir arī ar piešķirtajiem patentiem. To kopējais skaits ik gadus nedaudz pārsniedz 100. Samazinās reģistrēto Eiropas patentu skaits (to pieteikumu datums ir pirms 1995. gada 1. maija) un cerams, ka tuvāko gadu laikā to iesniegšana Latvijā arī beigsies. 2004. gada beigās Latvijā bija spēkā 3309 patenti. (2.tabula)

Aplūkojot pārējos datus par patentu pieteikumiem, redzams, ka ir saglabājušās iepriekšējās tendences. Nacionālos patentu pieteikumus galvenokārt iesniedz Latvijas pieteicēji, bet ārzemnieki izvēlas Eiropas patenta attiecināšanas ceļu. Aizsardzību Latvijā, izmantojot Eiropas patenta ceļu, visvairāk ir vēlējušies iegūt pieteicēji no ASV un Vācijas. (3. un 5. tabula)

Sadalījums pēc Starptautiskās patentu klasifikācijas klasēm rāda, ka Latvijas pieteicēju iesniegumi pamatā attiecas uz lauksaimniecību (A klase) un ķīmiju (C klase). Arī ārvalstu pieteicēji vēlas aizsargāt savus pieteikumus galvenokārt divās klasēs A un C, pie tam izteiktā vairākumā tās ir divas apakšklases C07 (organiskā ķīmija) un A61 (medicīna un veterinārija). Tā kā abas šīs klases ir saistītas ar medikamentu izstrādi, tad var secināt, ka lielo attiecināto patentu skaitu tieši šajās nozarēs nosaka divi faktori – Latvijā ir saglabājušās zinātniskās un rūpnieciskās tradīcijas, un lielās ārvalstu zāļu ražošanas firmas aizsargā savus izgudrojumus visās valstīs. (6. un 8. tabula)

Pieteicēji no Latvijas pamatā ir lokalizēti Rīgā vai Pierīgā un uz zināšanām un jaunām tehnoloģijām balstītai rūpniecībai nav vērojama tendence attīstīties Latvijas pārējās reģionos. (10. zīm., tabula)

2002.–2004. gada laikā Patentu ekspertīzes departaments bez saviem tiešajiem pienākumiem bija iesaistīts arī citos pasākumos. Sakarā ar Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai aktuāla kļuva līdzdarbošanās jauno Eiropas Savienības normatīvo aktu izstrādē, kā arī jau spēkā esošo normatīvo aktu pārņemšana. Patentu jomā ES uz Latvijas iestāšanās brīdi darbojās divas regulas, kas saistītas ar papildu

As far as granted patents are concerned the situation is similar. The annual number of granted patents is slightly over 100. The number of registered European patents (their filing date is before May 1, 1995) is on the decrease, and we hope their filing in Latvia will come to an end within the next few years. At the end of 2004, 3309 patents were valid in Latvia. (Table 2)

Other data on patent applications show that the general tendencies remain the same as in previous years. National patent applications are usually filed by Latvian applicants, while foreign applicants prefer European patent extension. Most of the applicants who have chosen to obtain patent protection in Latvia through European patent extension are from the U.S.A. and Germany. (Table 3 and 5)

The breakdown of applications by the IPC classes shows that the applications filed by Latvian applicants mostly relate to agriculture (Class A) and chemistry (Class C). Foreign applicants likewise want to protect their inventions in two classes, mostly A and C. The majority of applications fall in two subclasses – C07 (organic chemistry) and A61 (medical and veterinary sciences). Both the above mentioned classes involve development of pharmaceuticals, and therefore, we can assume that the great number of extended patents in these particular branches is caused by two factors: first, scientific and industrial traditions are still alive in Latvia and, secondly, large foreign pharmaceutical companies want to protect their inventions in all countries. (Table 6 and 8)

Most of Latvian applicants are located in Riga or Pierīga (territories around Riga). In other regions of Latvia there is no tendency for development of industries based on knowledge and new technologies.

Apart from performing their direct duties the employees of the Department of Patent Examination were also involved in many other activities in 2002–2004. As Latvia was going to join the European Union it was necessary to participate in the development of new EU normative acts as well as to take over the existing acts. At the time of Latvia's accession, the

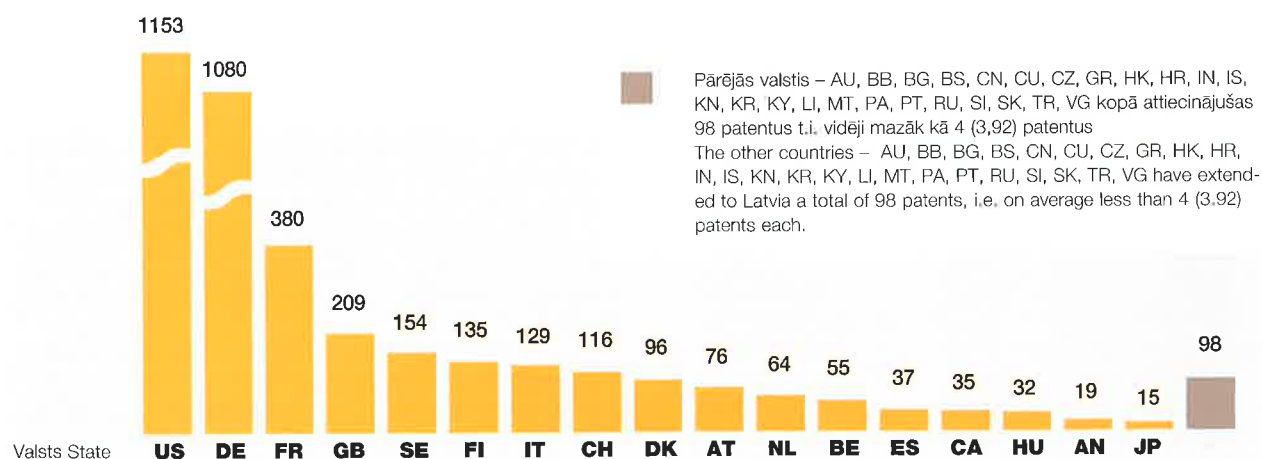
3. tabula. Latvijā iesniegto patentu pieteikumu skaits 2002.– 2004. gadā. Sadalījums pēc to izcelsmes valsts
Table 3. Number of Patent Applications under National Procedure 2002 – 2004. Breakdown by Origin

Valsts State	2002	2003	2004
LV	150	89	108
AN	1	–	–
BG	–	1	–
BY	–	1	–
BZ	–	1	–
CA	1	–	–
CH	8	–	3
CZ	2	–	–
DE	6	16	4
DK	1	–	–
EE	–	1	1
ES	2	1	–
FI	1	2	–
FR	1	1	–
GB	1	1	–
HR	–	1	2
HU	–	–	2
IE	–	–	1
IL	3	–	1
IN	–	1	2
JP	1	–	–
KN	2	–	–
KR	1	–	–
LI	–	–	1
LT	–	1	–
NL	–	1	3
NO	3	2	1
PL	–	–	1
RU	2	5	2
SE	1	–	2
SK	3	–	–
UA	2	–	1
US	22	22	16

4. tabula. Piešķirto Latvijas patentu skaits 2002.– 2004. gadā. Sadalījums pēc to izcelsmes valsts
Table 4. Number of Granted Latvian Patents 2002 – 2004. Breakdown by Origin

Valsts State	2002	2003	2004
LV	119	102	87
AN	–	1	–
AT	1	–	–
BG	–	1	–
BY	1	–	–
CA	1	1	–
CH	–	4	6
CY	1	–	–
CZ	2	–	–
DE	6	7	9
DK	1	1	–
ES	2	–	1
FI	1	1	2
FR	1	1	1
GB	3	1	1
HR	–	1	2
IE	–	–	1
IL	4	1	1
IN	–	–	2
KN	–	2	–
KR	1	–	–
LT	–	–	1
MC	1	1	–
NL	–	1	–
NO	–	4	1
RU	5	1	4
SE	1	1	2
SI	1	–	–
SK	1	3	–
UA	2	–	–
US	25	20	14

5. tabula. Uz Latviju attiecināto Eiropas patentu skaits 1995.– 2004. gadā. Sadalījums pēc to izcelsmes valsts
Table 5. Number of European Patents Extended to Latvia 1995 – 2004. Breakdown by Origin

6. tabula

Latvijas Patentu valdē
tieši iesniegtie izgudrojumu
pieteikumi 2002.– 2004. gadā.
Sadalījums pēc Starptautiskās
klasifikācijas klasēm

Table 6

Applications of
Inventions Filed with LPO
2002 – 2004.
Breakdown by IPC Classes

	A	B	C	D	E	F	G	H
2002	66	42	52	1	7	17	17	12
2003	48	25	25	2	11	14	14	8
2004	51	31	22	2	15	17	7	6
Kopā Total	165	98	99	5	33	48	38	26
%	32,2	19,1	19,3	1,0	6,5	9,4	7,4	5,1

7. tabula

Piešķirto Latvijas patentu
sadalījums pēc Starptautiskās
klasifikācijas klasēm
2002.– 2004. gadā.

Table 7

Breakdown of Granted Latvian
Patents by IPC Classes
2002 – 2004

	A	B	C	D	E	F	G	H
2002	56	15	59	2	10	9	18	11
2003	55	17	33	2	9	11	13	15
2004	45	25	19	1	10	13	13	9
Kopā Total	156	57	111	5	29	33	44	35
%	33,2	12,1	23,6	1,1	6,2	7,0	9,4	7,4

8. tabula

Attiecināto Eiropas patentu
sadalījums pēc Starptautiskās
klasifikācijas klasēm
1995.– 2004. gadā.

Table 8

Breakdown by Extended
European Patents by IPC
Classes 1995 – 2004

	A	B	C	D	E	F	G	H
Skaits Number	676	222	1116	19	77	67	66	49
%	29,5	9,7	48,7	0,8	3,4	2,9	2,8	2,2

Visvairāk attiecināto Eiropas patentu ir šādās nozarēs:

C 07 – organiskā ķīmija – **973**;

A 61 – medicīna un veterinārija – **523**;

A 01 – lauksaimniecība, mežsaimniecība – **57**

Most of the extended European patents apply to the
following branches:

C 07, Organic Chemistry – **973**;

A 61, Medical and Veterinary Sciences – **523**;

A 01, Agriculture, Forestry – **57**

9. tabula

Latvijā spēkā esošie patenti
2004. gada beigās.

Table 9

Number of Valid Patents
at the End of 2004.

	%	
Patenti piešķirti, pamatojoties uz nacionālajiem pieteikumiem Granted patents for national applications	540	16,31
Piešķirti patenti pamatojoties uz starptautiskajiem pieteikumiem (PCT) Granted patents for international (PCT) applications	255	7,71
Attiecinātie Eiropas patenti Extended European patents	2005	60,60
Reģistrēti Eiropas patenti Registered European patents	151	4,56
Patenti piešķirti, pamatojoties uz bijušās PSRS patentu dokumentiem Registered patents for applications of the former USSR	270	8,16
Patenti piešķirti, pamatojoties uz Latvijas – ASV līgumu Registered patents under Latvian – USA Agreement	88	2,66
Kopējais piešķirto patentu skaits Granted patents – total	3309	100

aizsardzības sertifikātu piešķiršanu zālēm (Regula (EEK) Nr. 1768/92) un augu aizsardzības līdzekļiem (Regula (EK) Nr. 1610/96) un viena direktīva biotehnoloģijas jomā (98/44/EEK). Sakarā ar līgumu par Latvijas pievienošanās ES bija noteikts sešu mēnešu pārejas periods, un papildu aizsardzības sertifikātus šai laikā varēja iegūt patentu īpašnieki, kuriem Latvijā bija spēkā esošs patents attiecīgajā nozarē, kas atbilda regulu noteikumiem. Tika iesniegti 44 pieteikumi. Lai ieviestu direktīvu par biotehnoloģisko izgudrojumu tiesisko aizsardzību, tika sagatavots jauns Patentu likums. Patentu likums ietver arī nosacījumus, kas saistīti ar pievienošanās Eiropas Patentu konvencijai, un 2000. gada Patentu līguma normas.

Departamenta darbinieki ir iesaistīti arī ES darba grupās, kas sagatavo ES normatīvo aktu projektus, piemēram, regulas par Kopienas patentu un Piespiedu licenču piešķiršanu zālēm eksportam uz valstīm ar sabiedrības veselības problēmām un direktīvu par datorizpildāmu izgudrojumu aizsardzību, kā arī apspriež ģenētisko resursu un tradicionālo zināšanu aizsardzības problēmas. Latvija atbalsta abu regulu projektus, bet par Datorizpildāmu izgudrojumu aizsardzības direktīvu notiek lielas diskusijas. Latvijas IT pārstāvji pamatā ir pret direktīvas pieņemšanu, jo uzskata, ka tā var radīt problēmas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas Latvijā pārstāv visus šai nozarē strādājošos uzņēmumus.

Darbinieki savu iespēju robežās piedalās arī Latvijas pieteicēju izglītošanā, kas saistīta ar izgudrojumu aizsardzību. Lai veicinātu izgudrotājdarbību arī citos Latvijas reģionos, Patentu valde ar Eiropas Patentu iestādes atbalstu 2004. gadā Rēzeknē atklāja reģionālo informatīvo centru.

following EU acts were in force in the field of patents: two regulations – Regulation (EEC) No. 1768/92 concerning the creation of a supplementary protection certificate for medicinal products and Regulation (EC) No. 1610/96 concerning the creation of a supplementary protection certificate for plant protection products, as well as a directive on biotechnological inventions (98/44/EEC). The Treaty of Latvia's accession to the European Union provided for a transitional period of six months. During this period, supplementary protection certificates could be obtained by those patent owners who had a patent in one of the relevant branches that was valid in Latvia and that complied with the provisions of the above mentioned Regulations. A total of 44 applications were filed. In order to enforce the directive on legal protection of biotechnological inventions, a new Patent Law was drafted. The Patent Law also contains provisions relating to Latvia's accession to the European Patent Convention and the regulations of the Patent Law Treaty of 2000.

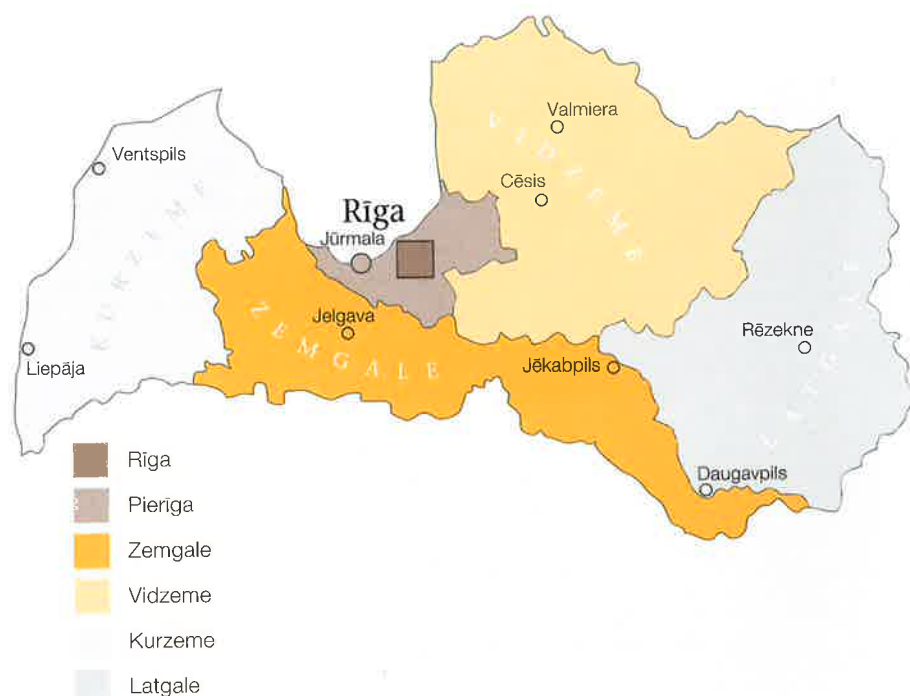
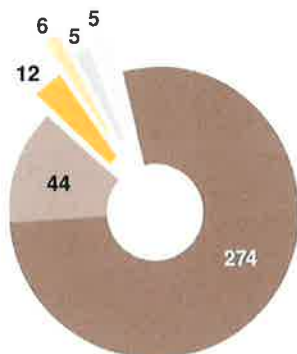
The employees of the Department participate in EU working groups that draft EU acts, such as the Regulation on the Community patent, the Regulation on the compulsory licensing of patents relating to the manufacture of pharmaceutical products for export to countries with public health problems, and the Directive on the protection of computer-implemented inventions. They also discuss problems related to the protection of genetic resources and traditional knowledge. Latvia supports both of the above mentioned draft Regulations, but intense discussions are still going on about the Directive on the protection of computer-implemented inventions. The Latvian IT specialists are against the adoption of this directive, since they believe it would cause problems for small and medium enterprises, which in case of Latvia means – all enterprises working in this field.

Within the limits of their power the employees participate in the education of Latvian patent applicants on the protection of inventions. In order to encourage inventive activities in other regions of Latvia, the Latvian Patent Office with the support of the European Patent Office opened a regional patent information centre in Rēzekne in 2004.

10. tabula, zīm.

Latvijas pieteicēju sadalījums
pa reģioniem 2002.–2004. gadā
Table, pic. 10

Breakdown of Latvian Applicants
by Regions of Latvia 2002–2004

PREČU ZĪMJU UN DIZAINPARAUGU DEPARTAMENTS

Department of Trademarks and Industrial Designs

Patentu valdes Preču zīmju un dizainparaugu departaments 2002., 2003. un 2004. gadā ir attīstījis un pilnveidojis līdzīgā gultnē ar visiem pārējiem Patentu valdes departamentiem, par saviem galvenajiem uzdevumiem uzskatot preču zīmju un dizainparaugu reģistrāciju Latvijā, ar šo reģistrāciju saistīto procedūru izstrādi un nodrošināšanu, kā arī ar preču zīmju un dizainparaugu reģistrāciju, bieži arī plašākā nozīmē – ar to aizsardzību saistīto praktisko un teorētisko jautājumu risināšanu Latvijā.

PREČU ZĪMES

2002., 2003. un 2004. gads Patentu valdes darbībā preču zīmju jomā ir bijis turpinājums jau iepriekš iesāktajam regulāro preču zīmju pieteikumu izskatīšanas darbam gan attiecībā uz nacionālajā procedūrā iesniegtajiem pieteikumiem, gan arī uz starptautiskajām reģistrācijām, kas stājusies spēkā saskaņā ar Madrides nolikuma par zīmju starptautisko reģistrāciju un Madrides nolikuma par zīmju starptautisko reģistrāciju protokolu. Tomēr, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka Patentu valdē saņemto pieteikumu skaits 2004. gadā ir samazinājies. Tas noticis objektīvu iemeslu dēļ, jo kopš 2004. gada 1. maija Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts – tas nozīmē, ka Latvijas teritorijā preču zīmi iespējams aizsargāt, to reģistrējot arī kā Kopienas preču zīmi. Kopienas preču zīmju reģistrācijas procedūru veic Iekšlietu ministrijas Tirdzniecības birojs (preču zīmes un dizainparaugi), kas atrodas Spānijas pilsētā Alikantē.

2004. gada beigās Latvijā bija spēkā 27 625 nacionālajā procedūrā reģistrētu preču zīmju, apmēram 42 600 starptautiskajā procedūrā reģistrētu preču zīmju un 237 660 reģistrētu Kopienas preču zīmju. Iespēja izņēmuma tiesības uz preču zīmi Latvijas teritorijā iegūt arī ar reģistrētu Kopienas preču zīmi iespaidojusi arī aktīvāko valstu sarakstu nacionālajā un starptautiskajā procedūrā saņemto pieteikumu skaita ziņā. Kaut gan pirmajā četriniekā esošās valstis palikušas nemainīgas – proti, Vācija, Latvija, Šveice un Francija –, līderis ir mainījies: 2002. un 2003. gadā tā bija Vācija, bet 2004. gadā Patentu valde visvairāk preču zīmju pieteikumu saņēmusi no pašmāju pieteicējiem.

Preču zīmju reģistrācija pēc nacionālās procedūras

2002. gadā saskaņā ar nacionālo reģistrācijas procedūru tika iesniegti 2113 preču zīmju pieteikumi no 55 valstīm, 2003. gadā – 2192 preču zīmju pieteikumi no 62

The Department of Trademarks and Industrial Designs has been progressing and developing during 2002, 2003, and 2004 along with other departments of the Patent Office. Its main tasks were to register trademarks and industrial designs in Latvia, to develop and carry out the necessary procedures related to the registration of trademarks and industrial designs, as well as to deal with the theoretical and practical aspects of their registration and protection in Latvia.

TRADEMARKS

The Latvian Patent Office's trademark-related activities in 2002, 2003, and 2004 have been a continuation of the previously done work related to the examination of regular trademark applications (the applications filed under the national procedure, as well as international registrations under the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks and the Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks). Comparison with the previous years shows that the number of applications filed with the Latvian Patent Office has decreased in 2004. There is a valid reason for this tendency, as Latvia joined the European Union on May 1, 2004, and it is now possible to protect a trademark on the territory of Latvia by registering it as a Community mark. Community trademarks are registered by the Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) located in Alicante (Spain).

27,625 trademarks registered under the national procedure, about 42,600 marks registered under the international procedure, and 237,660 Community marks were valid in Latvia at the end of 2004. The possibility of obtaining exclusive rights for a trademark in the territory of Latvia by registering a Community mark has affected the list of the most active countries (considering the number of applications filed under the national and international procedures). Although the first four countries are still the same, i.e. Germany, Latvia, Switzerland, and France, the leader has changed. While in 2002 and 2003 the leading position was taken by Germany, in 2004, the greatest number of trademark applications was filed by domestic applicants.

Trademark Registration under the National Procedure

A total of 2113 trademark applications from 55 countries were received under the national procedure in 2002, 2192 applications from 62 countries in 2003, and

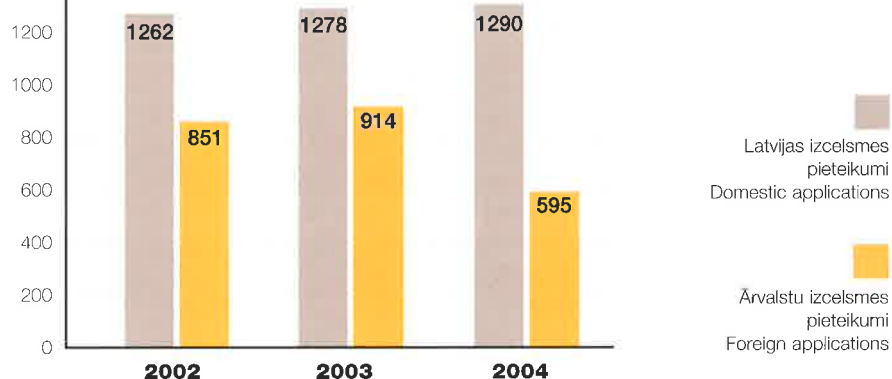
11. tabula

Preču zīmju reģistrācija Latvijas Republikā pēc nacionālās procedūras 2002.– 2004. gadā

Table 11

Trademark Registration under the National Procedure 2002 – 2004

	2002	2003	2004
Preču zīmju reģistrācijas pieteikumu kopskaits Trademark registration applications – total	2113	2192	1885
No tiem Latvijas izcelsmes pieteikumi Including domestic applications	1262	1278	1290
Procentos no kopskaita % of the total	59,7%	58,3%	68,4%
Ārvalstu izcelsmes pieteikumi Foreign applications	851	914	595
Procentos no kopskaita % of the total	40,3%	41,7%	31,6%
Reģistrētās preču zīmes Registered applications	1581	2307	1634
Spēkā esošo preču zīmju reģistrāciju skaits gada beigās Number of valid registrations at the end of year	29 368	27 253	27 625

12. tabula

Preču zīmju pieteikumu sadalījums pa izcelsmes zemēm 2002.– 2004. gadā (15 aktīvākās valstis)

Table 12

Breakdown of Trademark Applications by Origin in 2002 – 2004 (15 most active countries)

2002

	DE	LV	CH	FR	BX	IT	US	FI	UK	RU	AT	CZ	SE	PL	DK
Nacionālajā procedūrā National Procedure	40	1262	29	11	28	1	330	41	58	25	3	2	25	16	13
Starptautiskajā procedūrā International Procedure	1422	–	481	432	360	372	–	156	122	153	158	146	116	110	111
Kopā Total	1462	1262	510	443	388	373	330	197	180	178	161	148	141	126	124

2003

	DE	LV	CH	FR	BX	IT	US	FI	UK	RU	CZ	SE	PL	DK	ES
Nacionālajā procedūrā National Procedure	31	1278	33	17	31	9	375	29	34	25	11	23	13	12	12
Starptautiskajā procedūrā International Procedure	1845	–	431	505	364	443	2	124	129	216	114	119	157	110	345
Kopā Total	1876	1278	464	522	395	452	377	153	163	241	125	142	170	122	357

2004

	DE	LV	CH	FR	BX	IT	US	FI	UK	RU	AT	CZ	PL	HU	CN
Nacionālajā procedūrā National Procedure	68	1290	21	8	10	5	192	14	32	44	2	4	20	–	1
Starptautiskajā procedūrā International Procedure	649	–	239	262	145	200	72	67	58	161	75	111	128	110	78
Kopā Total	717	1290	260	270	155	205	264	81	90	205	77	115	148	110	79

valstīm, savukārt 2004. gadā – 1885 preču zīmju pieteikumi no 47 valstīm. Latvijas izcelsmes pieteikumu starp 2002. gadā iesniegtajiem ir 1262 jeb 59,7%, 2003. gadā – 1278 pieteikumi jeb 58,3%, bet 2004. gadā – 1290 pieteikumi jeb 68,4%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu Latvijas izcelsmes pieteikumu skaita īpatsvars ir palielinājies – tas ir apmēram 60% no nacionālās reģistrācijas procedūras kārtībā iesniegtajiem pieteikumiem, kā arī apmēram 17% no visiem – gan saskaņā ar nacionālo, gan starptautisko reģistrācijas procedūru saņemtajiem – preču zīmju pieteikumiem. (11. tabula)

Ārvalstu izcelsmes pieteikumu vidū lielākais skaits joprojām ir no Amerikas Savienotajām Valstīm: 2002. gadā 330 (15,6%), 2003. gadā – 375 (17,1%), bet 2004. gadā – 192 (10,2%). Seko Lielbritānijas, Vācijas, Somijas, Japānas, Krievijas Federācijas, Lietuvas, Igaunijas un Šveices valstu pieteicēji, kuri tomēr pārsvarā izmanto šo valstu preču zīmju īpašniekiem daudz ērtāko iespēju – starptautisko preču zīmju reģistrācijas procedūru, un kopš 2004. gada 1. maija – iespēju izņēmuma tiesības uz preču zīmi Latvijas teritorijā iegūt ar reģistrētu Kopienas preču zīmi. (12. tabula)

Starptautiskās preču zīmes

Kopš 2000. gada 5. janvāra Latvija ir ne tikai Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju (turpmāk – Madrides nolīgums) dalībvalsts, bet arī Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju protokola (turpmāk – Madrides protokols) dalībvalsts. Šis fakts atspoguļojas arī preču zīmju pieteikumu sadalījumā starp nacionālo un starptautisko procedūru: 1998. un 1999. gadā starptautiskās preču zīmes veidoja apmēram 60% no kopējā pieteikumu skaita, bet 2002., 2003. un 2004. gadā – apmēram 70%. Izskaidrojums ir tāds, ka Madrides protokola dalībvalstis ir arī, piemēram, Lielbritānija, Zviedrija, Somija, Dānija, Lietuva, Igaunija, arī Japāna un ASV – valstis, kuras nav Madrides nolīguma dalībnieces, un pirms 2000. gada 5. janvāra Latvija saņēma preču zīmju pieteikumus no šīm valstīm tikai saskaņā ar nacionālo procedūru.

Tātad vairāk kā divas trešdaļas 2002., 2003. un 2004. gada preču zīmju reģistrācijas pieteikumu veido saskaņā ar Madrides nolīgumu un Madrides protokolu spēkā stājušās zīmes. Pavisam 2002. gadā aizsardzību Latvijā ieguvušas 4842, 2003. gadā – 5822 (tas ir lielākais līdz šim gadā saņemto pieteikumu skaits, kopš Latvija ir Madrides sistēmas dalībvalsts), bet 2004. – 4866 starptautiskās preču zīmes. 2002. gadā bija 3971 jauna reģistrācija un 871 teritoriālais paplašinājums. 2003. gadā attiecīgi bija 4474 jaunas reģistrācijas un 1348 teritoriālie paplašinājumi, bet 2004. gadā – 3956 jaunas reģistrācijas un 910 teritoriālie paplašinājumi. Procentuāli saskaņā ar Madrides nolīgumu un Madrides protokolu spēkā stājušās zīmes 2002. gadā Latvijā veidoja 69,6%, 2003. – 72,6% no kopējā pieteikumu skaita, bet 2004. gadā – 72,1%. (13., 14., un 15. tabula)

Starptautisko preču zīmju izcelsmes dalījumā, tāpat kā iepriekšējos gados, izteikti dominē Vācija, kurai seko Francija, Šveice, Beniluksa valstis un Itālija, pēc tam – Spānija, Krievijas Federācija, Polija un Čehija.

Latvijas preču zīmju īpašnieki apliecina interesi arī par zīmju aizsardzības iegūšanu ārvalstīs ar starptautiskās

1885 applications from 47 countries in 2004. 1262 of the applications filed in 2002 were of Latvian origin, which constituted 59.7% of the total number of filings; in 2003 it was 1278 applications or 58.3%, and in 2004 – 1290 applications or 68.4%. The proportion of domestic applications has increased during the period of review as compared to the previous period and has reached about 60% of the total amount of trademark applications filed under the national procedure, and around 17% of the total amount of filings – i.e., both, applications received under the national procedure and those received under the provisions governing international registration. (Table 11)

Among foreign applications, the greatest number comes from the U.S.A. – 330 (15.6%) in 2002, 375 (17.1%) in 2003, and 182 (10.2%) in 2004. The U.S.A. are followed by the United Kingdom, Germany, Finland, Japan, Russian Federation, Lithuania, Estonia, and Switzerland. However, the applicants of these countries prefer international trademark registration that is much more convenient for trademark holders from these countries, as well as the new opportunity available from May 1, 2004 – to obtain exclusive rights for a trademark on the territory of Latvia by registering it as a Community mark. (Table 12)

International Trademarks

Since January 5, 2000, Latvia has been a member state not only of the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (hereinafter, the Madrid Agreement), but also of the Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks (hereinafter, the Madrid Protocol). This has influenced the distribution of filings under the national and the international procedure. In 1998 and 1999, the ratio of international applications was around 60% of the total amount of filings, but in 2002, 2003, and 2004 it had increased up to 70%. This can be accounted for by the fact that several countries, like the United Kingdom, Sweden, Finland, Denmark, Lithuania, Estonia, Japan, and the U.S.A. are member states of the Madrid Protocol, while not being members of the Madrid Agreement. Before January 5, 2000, trademark applications from the above mentioned countries were received only under the national procedure.

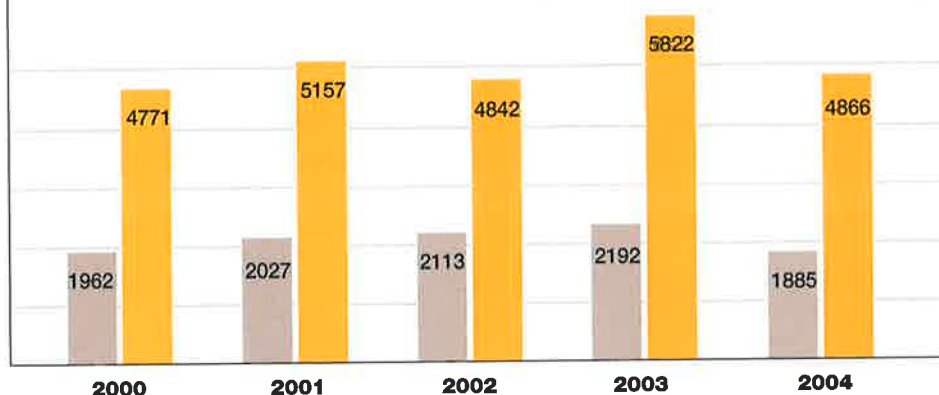
More than two thirds of the trademark registration applications filed in 2002, 2003, and 2004 are constituted by marks that have become valid under the provisions of the Madrid Agreement and the Madrid Protocol. A total of 4842 international trademarks have gained protection in Latvia in 2002, 5822 in 2003 (this is the highest number of international applications received since Latvia has joined the Madrid system), and 4866 in 2004. In 2002, there were 3971 new registrations, and 871 territorial extensions. In 2003, there were 4474 new registrations and 1348 territorial extensions, and in 2004 – 3956 new registrations and 910 territorial extensions. The percentage of trademarks that had become valid under the provisions of the Madrid Agreement and the Madrid Protocol was 69.6% of the total number of applications in 2002, 72.6% in 2003, and 72.1% in 2004. (Table 13, 14, 15)

Just like in the previous period of review, Germany prevails in the distribution of international trademarks by place of origin, followed by France, Switzerland, Benelux states and Italy. The above-mentioned countries are followed by Spain, the Russian Federation, Poland, and the Czech Republic.

13. tabula. Preču zīmju pieteikumu skaits Latvijā 1992.– 2004. gadā
Table 13. Number of Trademark Applications (1992 – 2004)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Nacionālajā procedūrā Under the national procedure	5621	9194	2854	2059	1956	2480	2953	2099	1962	2027	2113	2192	1885
Madrides savienības ietvaros Under the Madrid system	–	–	–	2256	3660	3873	4372	3860	4771	5157	4842	5822	4866
Kopā Total	5621	9194	2854	4315	5616	6353	7325	5959	6733	7184	6955	8014	6751

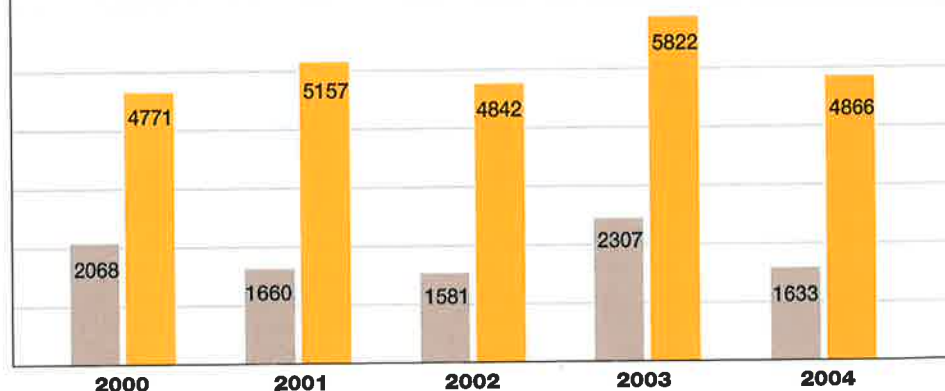
 Nacionālajā procedūrā
Under the national procedure
 Madrides savienības ietvaros
Under the Madrid system

14. tabula. Preču zīmju reģistrāciju skaits Latvijā 1992.– 2004. gadā
Table 14. Number of Trademark Registrations (1992 – 2004)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Nacionālajā procedūrā Under the national procedure	–	1819	7362	1794	4117	3689	3888	1914	2068	1660	1581	2307	1633
Madrides savienības ietvaros Under the Madrid system	–	–	–	2256	3660	3873	4372	3860	4771	5157	4842	5822	4866
Kopā Total	–	1819	7362	4050	7777	7562	8260	5774	6839	6817	6423	8129	6499

 Nacionālajā procedūrā
Under the national procedure
 Madrides savienības ietvaros
Under the Madrid system

15. tabula

Starptautisko preču zīmju
izplatība uz Latvijas Republiku
2002.– 2004. gadā

Table 15

International Trademarks
Relating to the Republic of Latvia
2002 – 2004

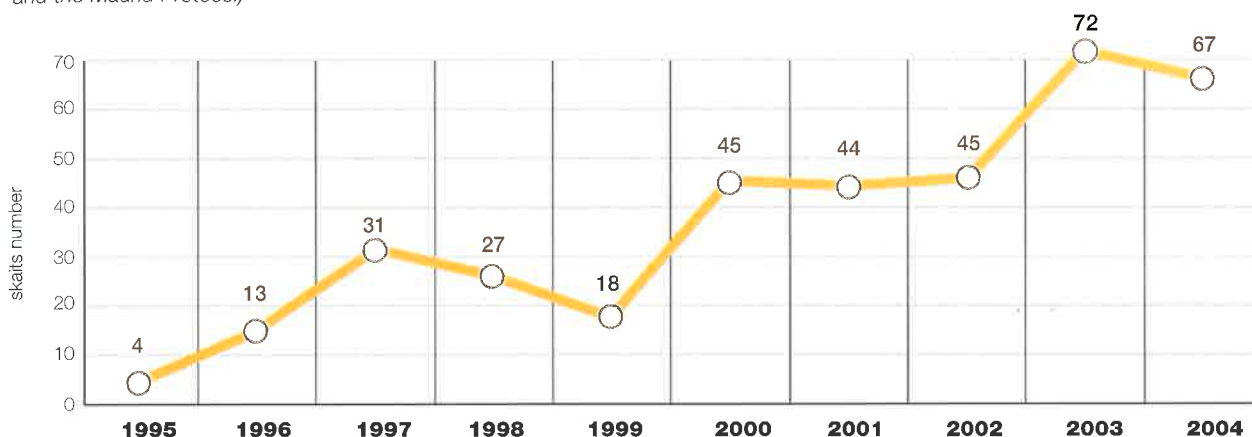
	2002	2003	2004
Jaunas starptautiskās reģistrācijas New international registrations	3971	4474	3956
Agrāku starptautisko reģistrāciju teritoriālie paplašinājumi Territorial extensions of earlier international registrations	871	1348	910
Procentos no kopskaita % of the total	18%	23,1%	18,7%
Starptautisko zīmju kopskaits ar aizsardzību Latvijā International marks protected in Latvia – total	4842	5822	4866

16. tabula

Latvijas izcelsmes starptautiski
reģistrētās preču zīmes (Madrīdes nolīguma
un ar to saistītā protokola ietvaros)

Table 16

International Trademark Registrations of
Latvian Origin (under the Madrid Agreement
and the Madrid Protocol)

reģistrācijas palīdzību. 2002. gadā stājušās spēkā 45 starptautiskās reģistrācijas ar Latvijas izcelsmi, 2003. gadā – 72, bet 2004. – 67 reģistrācijas. (16. tabula)

Katru šādā starptautiskajā reģistrācijā norādīto valsti skaitot atsevišķi, Latvijas pieteicēji, izmantojot Madrides sistēmu, 2002. gadā veikuši 176 preču zīmju reģistrācijas, 2003. gadā – 633, bet 2004. gadā – 536 reģistrācijas, un tas jau ir nozīmīgs skaits. Jau tradicionāli Latvijas pieteicēju starptautiski reģistrētajās preču zīmēs kā attiecinājuma valstis visbiežāk norādītas Lietuva, Krievijas Federācija, Igaunija, Ukraina, Baltkrievija, kam seko Polija un Vācija.

Latvia's trademark holders express interest in obtaining trademark protection abroad through international registration. 45 international registrations of Latvian origin have entered into force in 2002, 72 in 2003, and 67 in 2004. (Table 16) If each country designated in such an international registration is counted separately, we can say that Latvian applicants have obtained 176 trademark registrations via the Madrid system in 2002, 633 registrations in 2003, and 536 registrations in 2004. Traditionally, the designated countries most often mentioned by Latvia's applicants in their international trademark registrations are Lithuania, the Russian Federation, Estonia, the Ukraine, and Byelorussia, followed by Poland and Germany.

DIZAINPARAUGI

2002. gadā iesniegti pavisam 99, 2003. gadā – 102, bet 2004. gadā – 56 dizainparaugu pieteikumi. Liela daļa no tiem ir kompleksi pieteikumi, kas satur nevis vienu, bet vairākus dizainparaugus vai to izpildījuma variantus, tāpēc faktiskais aizsardzībai pieteikto dizainparaugu skaits ir lielāks, proti, 2002. gadā pavisam 217, 2003. gadā – 272, bet 2004. gadā – 111 objekti. No iesniegtajiem pieteikumiem apmēram puse ir Latvijas izcelsmes: 2002. gadā tie bija 51,5%, 2003. gadā – 50%, bet 2004. gadā – 55,4% no pieteikumu kopskaita. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka pieteikumu skaits 2004. gadā ir samazinājies. Tas noticis objektīvu iemeslu dēļ: kopš 2004. gada

INDUSTRIAL DESIGNS

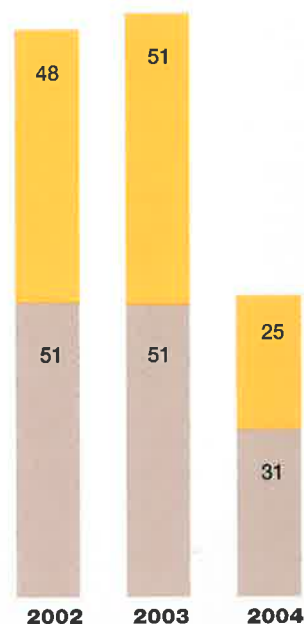
A total of 99 applications for industrial design protection were filed in 2002, 102 applications in 2003, and 56 in 2004. Many of them are multiple applications containing more than one industrial design or its variant; therefore, the actual number of filed industrial designs is greater: 217 objects in 2002, 272 in 2003, and 111 in 2004. Approximately half of the filed applications are of Latvian origin – 51.5% in 2002, 50% in 2003, and 55.4% in 2004. In 2004, the number of applications has decreased as compared to the previous years. There is a valid reason for this tendency, as Latvia joined the European Union on May 1, 2004, and it is now possible to protect the outward

17. tabula. Dizainparaugu aizsardzība Latvijas Republikā 2002.–2004. gadā
Table 17. Protection of Industrial Designs in Latvia 2002 – 2004

	2002	2003	2004
Dizainparaugu pieteikumu kopskaits Design applications – total	99	102	56
No tiem – Latvijas izcelsmes pieteikumi Including domestic applications	51	51	31
Procentos no kopskaita % of the total	51,5%	50%	55,4%
Ārvalstu izcelsmes pieteikumi Foreign applications	48	51	25
Procentos no kopskaita % of the total	48,5%	50%	44,6%
Izsniegtie dizainparaugu patenti Granted design patents	88	68	70
Reģistrētie dizainparaugi Registered designs	–	–	17
Spēkā esošo dizainparaugu patentu skaits gada beigās Number of valid design patents at the end of year	505	493	515

Latvijas izcelsmes pieteikumi
Domestic applications

Ārvalstu izcelsmes pieteikumi
Foreign applications

1. maijā Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts, un tas nozīmē, ka Latvijas teritorijā izstrādājuma ārējo veidolu iespējams aizsargāt, to reģistrējot arī kā Kopienas dizainparaugu. Kopienas dizainparaugu reģistrācijas procedūru veic Iekšējā tirgus saskaņošanas birojs (preču zīmes un dizainparaugi), kas atrodas Spānijas pilsētā Alikantē. 2004. gadā no Latvijas reģistrēti 17 Kopienas dizainparaugi, no tiem seši – ar Patentu valdes starpniecību. (17. tabula)

Pieteikumu tematiskais loks ir visai daudzveidīgs, aizsardzībai pieteikti ļoti dažādi objekti – gan telpiski (modeļi), gan plakani (zīmējumi). Protams, tāpat kā iepriekš, arī uz 2002., 2003. un 2004. gadā pieteiktajiem dizainparaugiem lielu iespaidu atstāj Latvijas pašreizējais rūpniecības stāvoklis. Gan 2002., gan 2003. un 2004. gadā pieteikts daudz pārtikas produktu iesaiņojumu paraugu, pudeļu, flakonu, dažādu tvertņu. Pieteiktas arī sanitārtehniskās ierīces, piemēram, vannas, tirdzniecības un izstāžu stendi un vitrīnas, būvkonstrukcijas un to elementi, piemēram, peldoša degvielas uzpildes stacija, ierīces noslēgšanai un plombēšanai, mēbeles, tostarp novusa galds, apģērbi, piemēram, svārki-bikses. Pieteiktas mājturības preces, darbarīki, pārtikas produktu dizains.

No Latvijas pieteicējiem, kuri 2002., 2003. un 2004. gadā iesnieguši lielāku skaitu dizainparaugu pieteikumu, var nosaukt dizainerus Vladimīru un Dmitriju PERELIGINUS, Pāvelu KURILOVU, uzņēmumus SIA "PAA", SIA "SPN", SIA "LANGA, inženieru ražošanas firma", A/S "RIMAKO" un SIA "DIENA PIRMS JĀŅU NAKTS". Ārvalstu pieteicēju sarakstā ar vairākiem, kā arī ar kompleksiem pieteikumiem atzīmējami uzņēmumi HANSGROHE AG, HENKEL KGaA, STOKKE GRUPPEN AS, UAB "OPTI-

appearance of a product on the territory of Latvia by registering it as a Community design. Community designs are registered by the Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) located in Alicante (Spain). 17 Community designs of Latvian origin have been registered in 2004, six of them registered through the Latvian Patent Office. (Table 17)

The thematic range of applications is quite diverse. Applications for protection of very different objects have been filed, both three-dimensional (models) and two-dimensional (drawings). Like in the previous period of review, the industrial designs filed in 2002–2004 have been influenced by the present situation in Latvia's industry. There are many applications related to samples of packaging for foodstuffs, bottles, flasks, and various containers. There are also applications for the protection of sanitary appliances, for example, bath-tubs, as well as of stands and glass-cases for trade and exhibitions, building units and construction elements, for example, a floating fuel-filling station, locking and sealing devices, furniture, including a table for novus game, articles of clothing, for example, skirt-trousers. Applications have been filed for the protection of the design of household goods, tools, and foodstuffs.

Among Latvia's applicants who have filed a considerable number of industrial design applications during 2002, 2003, and 2004, the designers Vladimirs and Dmitrijs PERELIGINS, and Pāvels KURILOVS should be mentioned as well as several enterprises: LLC "PAA", LLC "SPN", LLC "LANGA, inženieru ražošanas firma", JSC "RIMAKO" and LLC "DIENA PIRMS JĀŅU NAKTS". Among foreign applicants who have filed more than one

MATA" un ZAO "STRAZH, Inzhenernij Promishlennij Kontsern".

2004. gada laikā divas reizes mainījās normatīvie akti, kas regulē dizainparaugu tiesisko aizsardzību Latvijā: 15. aprīlī stājās spēkā Dizainparaugu noteikumi, kas tika pieņemti Satversmes 81. panta kārtībā, bet 28. oktobrī Saeima pieņēma Dizainparaugu likumu, kas stājās spēkā 18. novembrī.

Līdztekus citām izmaiņām jaunie normatīvie akti paredz, ka pēc dizainparauga publikācijas un reģistrācijas Patentu valde dizainparauga īpašniekam izsniedz noteikta parauga reģistrācijas apliecību agrākā dizainparauga patenta vietā. Līdz ar to 2004. gadā izsniegti gan dizainparaugu patenti (līdz 2004. gada 14. aprīlim pieteiktajiem dizainparaugiem), gan reģistrācijas apliecības (sākot ar 2004. gada 15. aprīli pieteiktajiem dizainparaugiem).

2002. gadā Latvijā izdoti 88, 2003. gadā – 68, bet 2004. gadā – 70 dizainparaugu patenti un 17 reģistrācijas apliecības. 2004. gada beigās spēkā bija pavisam 498 dizainparaugu patenti un 17 dizainparaugu reģistrācijas. Kā pozitīvu tendenci dizainparaugu aizsardzības jomā var atzīmēt to, ka, beidzoties dizainparaugu patentu darbības pirmajam piecu gadu termiņam, zināma daļa dizainparaugu patentu īpašnieku izrāda interesi par šo patentu darbības termiņu pagarināšanu. No 102 dizainparaugu patentiem, kuri izsniegti uz 1997. gadā pieteiktajiem dizainparaugiem, uz otro periodu ir pagarināti 28, bet no 95 1998. gadā iesniegtajiem – pagarināti 27. Uz trešo periodu pagarināti četri 1992. gadā pieteiktie dizainparaugi un deviņi 1993. gadā pieteiktie dizainparaugi. 2004. gadā darbības termiņš pagarināts 29 dizainparaugu patentiem. Bez tam jāatzīmē, ka no 2004. gada 1. maija Latvijā automātiski stājās spēkā 33 000 reģistrētie Kopienas dizainparaugi, kuru skaits uz 2004. gada 31. decembri jau sasniedza 77 000.

application, or multiple applications, we should point out HANSGROHE AG, HENKEL KGaA, STOKKE GRUPPEN AS, UAB "OPTIMATA" and ZAO "STRAZH, Inzhenernij Promishlennij Kontsern".

Normative acts governing the legal protection of industrial designs were changed twice in 2004: on April 15, Regulations on Industrial Designs entered into force, which had been adopted by the Cabinet of Ministers pursuant to Article 81 of the Constitution of the Republic of Latvia; on October 28, the Saeima (Parliament) adopted a new Law on Industrial Designs, which entered into force on November 18. Along with other changes the above mentioned acts also provide that after the publication and registration of an industrial design the Patent Office grants a registration certificate of a standard type to the design owner, not a design patent as provided for in the old Law. Therefore, both industrial design patents (for designs filed before or on April 14, 2004) and registration certificates (for designs filed on or after April 15, 2004) were granted in 2004.

A total of 88 industrial design patents were granted in 2002, 68 patents in 2003, as well as 70 patents and 17 registration certificates in 2004. Altogether 498 industrial design patents and 17 industrial design registrations were in force at the end of 2004. We might point out a positive tendency in the sphere of industrial designs: by the end of the first five-year period of industrial design protection, some holders of industrial design patents have shown interest in the renewal of their patents. Out of the 102 industrial design patents that were granted on the grounds of applications filed in 1997, 28 have been renewed for the second period, and 27 out of the 95 filed in 1998. Four industrial design patents that were granted on the grounds of applications filed in 1992 and nine industrial design patents that were granted on the grounds of applications filed in 1993 have been renewed for the third period. 29 industrial design patents were renewed in 2004. We should also mention that 33,000 registered Community designs automatically came into effect in Latvia on May 1, 2004. By December 31, 2004, their number had already reached 77,000.

APELĀCIJAS PADOME, 1995. – 2004.

Board of Appeal, 1995 – 2004

Latvijā rūpnieciskā īpašuma tiesību īstenošanas nodrošināšanā jau deviņus gadus veiksmīgi darbojas Latvijas Republikas Patentu valdes Apelācijas padome (turpmāk – Apelācijas padome). Apelācijas padome ir izveidota rūpnieciskā īpašuma objektu strīdu pirmstiesas izskatīšanai, un tajā pieteicējs var pārsūdzēt sev nelabvēlīgus Patentu valdes lēmumus (apelācijas lietas), bet ieinteresētās personas var iebilst pret izņēmuma tiesību piešķiršanu citai personai (iebildumu lietas).

Apelācijas padome atrodas Patentu valdes sastāvā un ir izveidota saskaņā ar Patentu likuma noteikumiem 1995. gada 14. jūlijā. Tā kā Patentu likums bija pirmais rūpnieciskā īpašuma likums kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas, tajā bija svarīgi ietvert arī tiesisku regulējumu, kas attiecas uz Apelācijas padomi. Vēlākajos rūpnieciskā īpašuma likumos vairs netika atkārtotas normas par Apelācijas padomi, jo, lai gan Patentu likums attiecas uz izgudrojumu jomu, preču zīmju un dizainparaugu strīdos Patentu likuma noteikumus par Apelācijas padomi piemēroja pēc analogijas. Laikam ejot, dažas no Apelācijas padomes darbību regulējošajām Patentu likuma normām vairs neatbilst faktiskajai situācijai, tāpēc 2004. gada nogalē tika izstrādāts likuma attiecīgā panta grozījuma projekts, kurā precizēta Apelācijas padomes darbība (proti, strīdu izskatīšana patentu, preču zīmju, dizainparaugu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju jomā), kā arī palielināts Apelācijas padomes skaitliskais sastāvs. Pašās gada beigās Patentu likuma grozījumu projekts tika iesniegts Tieslietu ministrijā, un pēc saskaņošanas tas tiks virzīts pieņemšanai Saeimā.

Pagaidām Apelācijas padomes uzdevumus, tiesības un organizatoriskos principus nosaka tieslietu ministra apstiprināts Apelācijas padomes Nolikums, bet tuvākajā nākotnē Apelācijas padome darbosies atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem, kas tika izstrādāti 2004. gada nogalē un iesniegti tālākai virzībai uz Ministru kabinetu.

Apelācijas padomes sastāvu, proti, Apelācijas padomes locekļus ieceļ tieslietu ministrs uz trīs gadu periodu, un tajā tiek iekļauti gan Patentu valdes darbinieki, gan speciālisti zinātnē, tehnikā vai jurisprudencē. 2004. gada beigās Apelācijas padomē darbojās seši Patentu valdes darbinieki (Dace Liberte – Apelācijas padomes priekšsēdētāja, Silva Drozdovska, Māra Rozenblate, Jānis Ancītis, Normunds Lamsters, Jānis Ratenieks) un četri attiecīgo jomu speciālisti (Jānis Kristapsons, Kārlis Krūmiņš, Alberts Pāže, Georgijs Poļakovs). Apelācijas padomes lietvedību nodrošina tās pastāvīgā sekretāre (Ieva Plūme-Popova).

The Board of Appeal of the Patent Office of the Republic of Latvia (hereinafter – Board of Appeal) has been successfully functioning in the sphere of industrial property rights enforcement for nine years. The task of the Board of Appeal is pre-trial examination of industrial property disputes. Applicants may lodge their appeals against unfavourable decisions of the Patent Office (appeal cases), and interested parties may object against granting of exclusive rights to other persons (opposition cases).

The Board of Appeal, which is an administrative unit of the Patent Office, was established in accordance with the Patent Law provisions on July 14, 1995. Considering that the Patent Law was the first industrial property law adopted after the renewal of Latvia's independence, it was essential to include legal provisions concerning the Board of Appeal in this law. In the course of time, some of the Patent Law provisions governing the activities of the Board of Appeal no longer matched realities. Therefore, amendments to the respective Article of the Patent Law were drafted at the end of 2004, which defined more accurately the functions of the Board of Appeal (i.e., examination of disputes in the fields of patents, trademarks, industrial designs, and topographies of semiconductor products), as well as increased the number of members of the Board of Appeal. At the very end of the year the drafted Patent Law amendments were submitted to the Ministry of Justice and the approved version of the draft law will be forwarded to the Saeima (Parliament) for adoption.

The tasks, rights, and organizational basis of the Board of Appeal are presently set out by the Board of Appeal By-laws approved by the Minister of Justice, but in the near future the functioning of the Board of Appeal will be governed by Cabinet Regulations that at the end of 2004 were drafted and prepared for forwarding to the Cabinet of Ministers.

The members of the Board of Appeal are appointed by the Minister of Justice for a period of three years, among them employees of the Patent Office, as well as specialists in the field of science, technology, or law. At the end of 2004, six employees of the Patent Office were involved in the work of the Board of Appeal.

Since the Board of Appeal was founded it has examined a total of 1242 cases (986 opposition cases and 256 appeal cases). During these nine years, only 83 decisions of the Board of Appeal have been appealed against in court, and only 13 of them have been repealed by the

Kopš Apelācijas padomes izveidošanas sākuma kopumā ir izskatītas 1242 lietas (986 iebildumu lietas un 256 apelācijas lietas), šo deviņu gadu laikā tiesā ir pārsūdzēti tikai 83 Apelācijas padomes lēmumi, no kuriem ar tiesas spriedumiem pēc būtības atcelti tikai 13 lēmumi. Šie skaitļi neapšaubāmi apstiprina Apelācijas padomes lielo lomu un ieguldījumu rūpnieciskā īpašuma tiesību īstenošanas nodrošināšanā. Tie parāda arī neapstrīdamo faktu, ka Apelācijas padome ievērojami atslēgo attiecīgās tiesu instances Latvijā, jo ļauj īpašniekiem atrisināt daļu strīdu pirms griešanās tiesā. (Statistikas dati par Apelācijas padomes izskatītajām lietām apkopoti 18. tabulā.)

Bez tam 18. tabulas dati parāda arī, ka Latvijā iebildumu un apelācijas lietu skaits lielāku īpatsvaru saglabā preču zīmju jomā, kas varētu netieši norādīt uz esošo situāciju Latvijas rūpniecībā, proti, tās vājo attīstību, kā arī uz Latvijas izgudrotāju zināmu pasivitāti, kas izpaužas mazā skaitā ar patentiem aizsargātu rūpniecības objektu.

Pēdējos gados pēc nacionālās un starptautiskās procedūras reģistrēto preču zīmju kopskaits vidēji ir seši līdz septiņi tūkstoši gadā.

19. tabulas dati atspoguļo personu aktivitāti savu izņēmuma tiesību aizsardzībā, proti, Latvijā apstrīdēti tiek vidēji 2% no reģistrētajām preču zīmēm – tas ir ļoti niecīgs rādītājs. Tas apstiprina esošās iebildumu procedūras lietderību, proti, iebildumu procedūru pēc izņēmuma tiesību piešķiršanas. (Ja Latvijā iebilduma procedūra būtu pirms preču zīmes reģistrācijas, tas lielāki daļai pieteicēju būtu neizdevīgi, jo neracionāli aizkavētu izņēmuma tiesību iegūšanu.)

Ieskats Apelācijas padomes praksē (2002.– 2004.)

Absolūtie atteikuma pamatojumi (ex parte procedūra)

Lai gan ar apelācijas procedūru pieteicējs var īstenot savu tiesību nodrošināšanu, proti, pārsūdzēt Patentu valdes lēmumus, ar kuriem atteikta rūpnieciskā īpašuma objektu reģistrācija, apelāciju lietu skaits nav liels (skat. 18. tabulu – apelācijas). Iespējams, ka nepilnu desmit gadu laikā ir nostabilizējies reģistrācijas prakse, kura labi zināma arī pieteicējiem vai to pārstāvjiem (lielā daļā pieteikumu visu lietvedību kārtro profesionāli patentpilnvarotie). Arī parādotes jaunām tendencēm rūpnieciskā īpašuma reģistrācijas jomā, tām ātri tiek izveidota pieeja, kas, iespējams, apmierina pieteicēju un ir viņam, saprotama.

Lielākā daļa Patentu valdes preču zīmju atteikumu tiek pamatoti uz šādiem likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm" (turpmāk – LPZ/99) noteikumiem:

- zīmes atšķirtspējas trūkums attiecībā uz pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem (LPZ/99 6. panta pirmās daļas 2. punkts);
- zīme sastāv vienīgi no tādiem apzīmējumiem vai norādēm, kuras var izmantot komercdarbībā, lai apzīmētu attiecīgo preču vai pakalpojumu veidu, kvalitāti, daudzumu, lietojumu (funkcionālo uzdevumu), vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi, preču izgatavošanas vai pakalpojumu sniegšanas laiku vai citas preču vai pakalpojumu īpašības (LPZ/99 6. panta pirmās daļas 3. punkts);
- zīme sastāv no tādiem apzīmējumiem vai norādēm (vispārīgiem apzīmējumiem), kuras attiecībā uz pieteiktajām precēm vai pakalpojumiem kļuvušas vispār-

court. These numbers prove the significant role and contribution of the Board of Appeal to the implementation of industrial property rights. They also demonstrate the fact that the Board of Appeal significantly unburdens Latvian courts, as it lets the right holders settle some of their disputes before going to court. (Statistical data on the cases examined by the Board of Appeal are summarized in Table 18.)

Besides, the figures of Table 18 indicate that the majority of opposition and appeal cases pertain to trademarks. This could be indicative of the general situation in the Latvian industry, and namely, its low level of development, as well as of certain inactivity of Latvian inventors resulting in a low number of industrial objects that are protected by patents.

During the last few years, the average yearly number of trademarks registered under the national and the international procedure has been 6–7 thousand marks in total. Table 19 reflects the activity of persons in the protection of their exclusive rights, and namely, on average only 2% of the registered trademarks are opposed to in Latvia, which is a truly negligible ratio. This confirms that the existing opposition procedure suits the current situation, that is, the opposition procedure comes after the grant of exclusive rights. (If the opposition procedure came before trademark registration, it would be inconvenient for most applicants since such a procedure would unnecessarily delay the obtaining of exclusive rights.)

Insight into the Board of Appeal's Practice 2002 – 2004

Absolute Grounds for Refusal (ex-parte procedure)

Although the procedure of appeal allows applicants to exercise their rights, i.e. to appeal against the Patent Office's decisions that contain refusal to register industrial property objects, the number of appeal cases is relatively small (see Table 18 – Appeals). Perhaps over a period of almost 10 years the registration practices have stabilized and are well known to the applicants or their representatives (the formalities with respect to most applications are dealt with by professional patent attorneys). As new developments appear in the sphere of industrial property registration, they are quickly fine-tuned in a way that is acceptable or understandable to applicants.

Most of the Patent Office's trademark registration refusals are substantiated by the following provisions of the Law "On Trademarks and Indications of Geographical Origin" (hereinafter – LTL/99):

- the mark lacks any distinctive character with respect to the applied goods or services (LTL/99. Article 6, Paragraph 1, Sub-Paragraph 2);
- the mark consists solely of signs or indications, which may serve, in trade, to designate the kind, quality, quantity, intended purpose, value, geographical origin, or the time of production of the goods or of providing the services, or other characteristics of the goods or services (LTL/99, Article 6, Paragraph 1, Sub-Paragraph 3);
- the mark consists solely of signs or indications which have become customary in the current language

18. tabula. Apelācijas padomes darbība
Table 18. Activities of the Board of Appeal

	2002			2003			2004			1995 – 2004
	Izgudrojumi Inventions	Preču zīmes Trademarks	Dizainparaugi Industrial designs	Izgudrojumi Inventions	Preču zīmes Trademarks	Dizainparaugi Industrial designs	Izgudrojumi Inventions	Preču zīmes Trademarks	Dizainparaugi Industrial designs	
Apelācijas Appeals										
Iesniegtas Filed	1	10	–	–	7	–	2	10	–	258
Izskatītas Examined	2	9	–	–	5	–	–	11	–	256
Apmierinātas Satisfied	–	6 (no tām 3 daļēji) (3 of them partially)	–	–	3	–	–	4 (3 no tām daļēji) (3 of them partially)	–	127
Noraidītas Rejected	1	3	–	1	2	–	–	7	–	105
Izbeigta lietvedība Terminated	–	1	–	–	–	–	1	–	–	29
Tiesā pārsūdzētie lēmumi Appealed against in court	–	1	–	–	–	–	–	1	–	9

Iebildumi Oppositions										
Iesniegti Filed	–	123	–	–	142	–	–	131	–	1346
Izskatīti Examined	–	92	1	–	101	–	–	87	–	986
Apmierināti Satisfied	–	66 (11 no tiem daļēji) (11 of them partially)	1	–	75 (9 no tiem daļēji) (9 of them partially)	–	–	56 (15 no tiem daļēji) (15 of them partially)	–	569
Noraidīti Rejected	–	26	–	–	26	–	–	26	–	335
Izbeigta lietvedība Terminated	–	33	–	–	51	–	–	36	–	302
Tiesā pārsūdzētie lēmumi Appealed against in court	–	12	–	–	4	–	1	10	–	74

pieņemtas ikdienas valodā vai godprātīgās un vispār-
atzītās komercdarbības paražās (LPZ/99 6. panta pir-
mās daļas 4. punkts).

Tādēļ arī lielākajā daļā Apelācijas padomē izskatīto
apelāciju analizēta reģistrācijai pieteikto apzīmējumu atbil-
stība minētajām normām.

Lietu piemēri no Apelācijas padomes prakses:

Patentu valde atteica preču zīmes *INDOOR* reģistrāciju 35.
klases pakalpojumiem: «reklāma; darījumu vadīšana; uzņēmumu pār-
valdīšana; biroja darbi; mazumtirdzniecība; franšīzes pakalpojumi; pro-
fesionālās konsultācijas darījumu jomā» sakarā ar zīmes atšķirtspējas
trūkumu un nepieciešamību izmantot šo apzīmējumu komercdarbībā,
lai apzīmētu attiecīgo pakalpojumu veidu. Apelācijas padome atzina,
ka, pastāvot gan iekšējai, gan ārējai tirdzniecībai, apzīmējums
INDOOR raksturo attiecīgā pakalpojuma veidu, tādējādi attiecībā uz
«mazumtirdzniecību» apzīmējums *INDOOR* nav monopolizējams, kā
ari pats par sevi tas ir nedistinktivs, tas neļauj patērētājam identificēt
noteiktu pakalpojumu sniedzēju. Turpreti uz pārējiem pakalpojumiem
apzīmējums tika atzīts par reģistrējamu, jo šajās jomās nepastāv
dalījums atkarībā no tā, vai pakalpojums tiek sniegts telpās vai ārpus
tām (apelācijas lietas šifrs: ApP/2002/WO 732 680);

or in fair and established practices of the trade to desig-
nate the goods or services applied for (general designa-
tions) (LTL/99, Article 6, Paragraph 1, Sub-Paragraph 4).

Therefore, in most appeal cases examined by the
Board of Appeal the compliance of the signs applied for
registration with the above-mentioned norms is analyzed.

Examples of the Board of Appeal's practice:

The Patent Office refused to register the mark *INDOOR* for
services of class 35: «advertising; business management; business
administration; office functions; retail trade; franchising services; pro-
fessional business consultancy» due to the lack of distinctive character
and the necessity to use the above-mentioned sign in trade to designate
the kind of services. The Board of Appeal concluded that, since there
exists both indoor and outdoor trade, the designation *INDOOR* describes
the kind of these services, therefore, the designation *INDOOR* may not
be monopolized in the sphere of «retail trade», besides the sign lacks dis-
tinctive character and does not enable consumers to identify the service
provider. The sign's registrability was acknowledged with respect to the
remaining services, since in those spheres there is no distinction between
indoor and outdoor services (appeal case number: ApP/2002/WO 732
680);

- uz Latviju attiecinātās figuratīvās preču zīmes *Sale*, kas sastāv no vārda *Sale* (angļu val. – pārdošana, izpārdošana) un divām sakrustotām svītrām zem tā, attiecinājums uz Latviju tika atteikts attiecībā uz precēm un pakalpojumiem, kuriem var piemērot izpārdošanas procedūru (apzīmējums tika atzīts par tirdzniecības nozares terminu), uzsvērot, ka konkrētais grafiskais izpildījums vienīgi vēl papildus uzsver šā vārda nozīmi. Tai pašā laikā apzīmējums tika atzīts par spēkā esošu (bez izņēmuma tiesībām attiecībā uz vārdu *Sale*) uz franšīzi un profesionālām biznesa konsultācijām, ņemot vērā, ka šādu pakalpojumu adresāts ir nevis ierindas patērētājs, bet profesionāls komersants, biznesa dalībnieks, kas pievērš lielu uzmanību pakalpojumu sniedzēja izvēlei un ka šo pakalpojumu jomā parasti netiek piemērota izpārdošana (apelācijas lietas šifrs: ApP/2002/WO 743 080).

Relative atteikuma pamatojumi (*inter partes* procedūra)

Iebildumos pret preču zīmju reģistrācijām dominējošais pamatojums ir agrākas preču zīmes tiesības (LPZ/99 7. pants). Lai piemērotu šī panta noteikumus, izšķirošs lēmējais ir jautājums, vai salīdzināmās zīmes ir sajaucami līdzīgas. Apelācijas padome, piemēram, ir atzinusi:

1) šādas preču zīmes par sajaucami līdzīgām:

UNISINUS ar UNASYN (5. klase); *liprox* ar LETROX (5. klase); SANAFIT ar *sanofi* (5. klase); MAXVELI (fig.) ar MAXWELL un MAXWELL HOUSE (30. klase); DEXOR ar DEMEXOR (5. klase); *Calcium vita C* (fig.) ar CAL-C-VITA (5. klase); CIPRONEX ar CIPRALEX (5. klase); MEMO ar MEMORY (28. klase);

2) šādas preču zīmes par pietiekami atšķirīgām:

MAY un CAMAY (3. klase); STILA un STYLE (fig.) (3. klase); ASHTON un ASTOR (fig.) (34. klase); MISSY un MISSLYN (3. klase); TOP SHOP (fig.) un TV SHOP (fig.) (35., 38., 41. klase); SP ARTIC un SPARCO (fig.) (12. klase); CIRAL un CENRAL (5. klase); VOLVONE un VOLVO (3. klase).

Uzmanību piesaista arī iebildumu skaits, kas balstīti uz plaši pazīstamām preču zīmēm Latvijā (LPZ/99 8. pants) (2002. g. – 30 iebildumi, 2003. g. – 31 iebildums, 2004. g. – 27 iebildumi), no kuriem tikai pāris lietās tikusi atzīta zīmju plašā pazīstamība. Piemēram, par plaši pazīstamām Latvijā atzītas:

- attiecībā uz juvelierizstrādājumiem un pulksterņiem preču zīme *CARTIER* (ApP atzina, ka apstrīdētā preču zīme «K Art J» sajaucami atveido vai imitē Latvijā plaši pazīstamu zīmi *CARTIER*);

- saistībā ar medikamentiem preču zīme *sanofi* (ApP atzina, ka apstrīdētā preču zīme *SANAFIT* sajaucami līdzīga Latvijā plaši pazīstamai zīmei *sanofi*);

- attiecībā uz iespiedprodukciju, proti, žurnāliem preču zīme *PLAYBOY* (fig.) (tika atzīts, ka apstrīdētās preču zīmes *PLAY & BOY* un *PLAYY BOYY* sajaucami atveido vai imitē Latvijā plaši pazīstamu zīmi *PLAYBOY*).

- the extension of the figurative mark *Sale*, composed of the word «Sale» and two crossed lines underneath it, to Latvia was refused for those goods and services with respect to which a sales procedure could be applied (the designation was regarded as a trade term) indicating that this particular graphic design additionally reinforced the meaning of the word. At the same time, the mark was declared valid (without exclusive rights for the word «Sale») in the field of franchising and professional business consultancy, considering that the recipient of such services was not an average consumer but rather a professional businessman, an entrepreneur, who pays great attention to the choice of service providers, and that sale is normally not applicable with respect to the above-mentioned services (appeal case number: ApP/2002/WO 743 080).

Relative Grounds for Refusal (*inter partes* procedure)

Oppositions against trademark registrations are predominantly based on earlier trademark rights (LTL/99, Article 7). When applying the provisions of this Article the decisive issue is whether the marks in question are confusingly similar. Thus the Board of Appeal has declared:

1) the following marks to be confusingly similar:

UNISINUS to UNASYN (Class 5); *liprox* to LETROX (Class 5); SANAFIT to *sanofi* (Class 5); MAXVELI (fig.) to MAXWELL and MAXWELL HOUSE (Class 30); DEXOR to DEMEXOR (Class 5); *Calcium vita C* (fig.) to CAL-C-VITA (Class 5); CIPRONEX to CIPRALEX (Class 5); MEMO to MEMORY (Class 28);

2) the following marks to be sufficiently different:

MAY and CAMAY (Class 3); STILA and STYLE (fig.) (Class 3); ASHTON and ASTOR (fig.) (Class 34); MISSY and MISSLYN (Class 3); TOP SHOP (fig.) and TV SHOP (fig.) (Classes 35, 38, 41); SP ARTIC and SPARCO (fig.) (Class 12); CIRAL and CENRAL (Class 5); VOLVONE and VOLVO (Class 3).

A remarkable number of oppositions has been based on marks claimed to be well-known in Latvia (LTL/99, Article 8) (in 2002 – 30 oppositions; in 2003 – 31 opposition; in 2004 – 27 oppositions), but in just a few cases these marks were actually admitted to be well-known. For example, the following marks were found to be well-known in Latvia:

- with respect to jewellery and watches – the mark *CARTIER* (the Board of Appeal stated that the opposed trademark «K Art J» constituted a reproduction or an imitation, liable to create confusion, of the trademark «CARTIER» that was well-known in Latvia);

- with respect to pharmaceuticals – the mark *sanofi* (the Board of Appeal declared the opposed trademark «SANAFIT» to be confusingly similar to the trademark «sanofi» that was well-known in Latvia);

- with respect to printed matter, and namely magazines – the mark *PLAYBOY* (fig.) (it was stated that the opposed trademarks «PLAY & BOY» un «PLAYY BOYY» constituted a reproduction or an imitation, liable to create confusion, of the trademark «PLAYBOY» that was well-known in Latvia).

19. tabula

Iesniegto iebildumu skaita attiecība pret reģistrētajām preču zīmēm

Table 19

The Ratio of Filed Oppositions to Registered Trademarks

	2002	2003	2004
Reģistrēto preču zīmju skaits Registered trademarks – total	6423	8129	6499
Iesniegto iebildumu skaits Oppositions filed	123	142	131
Procentos no kopskaita % of the total	1,91	1,75	2,02

Mazais iebildumu skaits, kas apmierināts saskaņā ar LPZ/99 8. pantu, ne vienmēr izskaidrojams ar to, ka zīme nav plaši pazīstama Latvijā, bet galvenokārt ar to, ka nav iesniegti pietiekami un skaidri materiāli, kas liecinātu par šīs zīmes plašo pazīstamību Latvijā.

Līdzīga situācija ir arī ar iebildumiem, kas pamatoti ar to, ka preču zīmes reģistrācijas pieteikums iesniegts ar acīmredzami negodprātīgu nolūku (LPZ/99 6. panta otrā daļa). Šādi iebildumi vēl retāk tiek atzīti par pamatotiem. Tā, piemēram, preču zīmes pieteicēja negodprātīgs nolūks atzīts iebilduma lietā pret preču zīmi *Atlas Copco* (fig.) (lietas šifrs – ApP/2002/M 48 823-le), iebildumu lietās pret zīmēm *PLAY & BOY* un *PLAYY BOYY* (lietu šifrs – ApP/2003/M 50 171-le un ApP/2003/M 50 172-le), iebilduma lietā pret zīmi *HUMMER* (fig.) (lietas šifrs – ApP/2004/ WO 793 048-le). Galvenais apstāklis šā pamatojuma noraidīšanā ir rakstisku pierādījumu neiesniegšana. Vai nu šādu materiālu komplicētās savākšanas dēļ, vai vēl nepietiekamas izpratnes dēļ, liela daļa iebildumu iesniedzēju uzskata, ka jau ar to vien, ka iesniegts apstrīdētās zīmes pieteikums, pietiek, lai atzītu pieteicēja negodprātīgu nolūku. Daļa argumentu tiek izklāstīti tikai mutiski, un tas parasti nevar kalpot lietā kā pierādījums, it sevišķi pastāvot situācijai, kad viena puse kaut ko apgalvo, bet otra šo faktu noliedz. Iespējams, ka būtu nepieciešams kāds seminārs, kurā varētu analizēt citu valstu pieredzi negodprātīga nolūka komplicētajā pierādīšanas procesā.

LPZ/99 19. panta septītās daļas normas paredz iespēju apstrīdētās preču zīmes īpašniekam pieprasīt pierādījumus par iebilduma lietā pretstatītās preču zīmes faktiski izmantošanu attiecībā uz pēdējiem pieciem gadiem pirms iebilduma izskatīšanas, un apstrīdēto preču zīmju īpašnieki to aktīvi izmanto savai aizsardzībai. Pretstatot iebilduma lietā nelietotu preču zīmi, iebilduma iesniedzējam tas var beigties ne tikai ar iebilduma noraidīšanu, bet arī ar prasību tiesā par zīmes reģistrācijas atcelšanu sakarā ar tās neizmantošanu. Sakarā ar agrākās preču zīmes lietošanas pierādījumu neesamību vai nepietiekamību Apelācijas padome ir noraidījusi šādus iebildumus: *CARZID* (ApP/2002/ WO 750 765-le); *GG* (fig.) (ApP/2002/ WO 747 529-le); *Linea Domus* (fig.) (ApP/2002/M 48 226-le); *AIRCELL* (ApP/2003/M 47 501-le).

Deviņu gadu laikā Apelācijas padome savā praktiskajā darbībā ir ieguvusi un uzkrājusi pietiekami lielas zināšanas, tādēļ var droši apgalvot, ka Apelācijas padomes pieredze, kura galvenokārt atspoguļojas tās lēmumos, gan Latvijas pieteicējam, gan citām valsts iestādēm var kalpot kā viens no palīgiem jautājumos, kas skar strīdus rūpnieciskā īpašuma jomā. To apstiprina gan lielais izskatīto lietu daudzums, gan arī niecīgais tiesas atcelto Apelācijas padomes lēmumu skaits.

2005. gada jūlijā apritēs desmit gadi kopš Apelācijas padomes izveides. Jānovēl pašiem sev, lai nākotnē pietiek enerģijas un entuziasma radošam darbam!

The situation is similar with respect to oppositions based upon the fact that the application for trademark registration has been clearly made in bad faith (LTL/99, Article 6, Paragraph 2). Such oppositions are hardly ever admitted to be well-grounded. For example, bad faith on the applicant's part was recognized in the opposition case against the trademark *Atlas Copco* (fig.) (case number – ApP/2002/M 48 823-le); in opposition cases against the marks *PLAY & BOY* and *PLAYY BOYY* (case numbers – ApP/2003/M 50 171-le and ApP/2003/M 50 172-le); in the opposition case against the mark *HUMMER* (fig.) (case number – ApP/2004/ WO 793 048-le). The main reason for disregarding such grounds for opposition is failure to provide written evidence. Either due to the complexity of gathering such evidence or due to insufficient understanding the opposing party often thinks that the very fact that the contested mark has been applied for registration is sufficient grounds for recognizing bad faith on the part of such applicant. Some of the arguments are only provided orally and are usually not accepted as proof, especially in a situation when a statement made by one party is denied by the other one. Perhaps a seminar could be helpful, that would give an opportunity to analyze the experience of other countries in the complicated procedure of proving bad faith.

Under the provisions of Article 19, Paragraph 7 of the LTL/99 the owner of the contested trademark is entitled to request that evidence is provided that the opposing trademark has been actually used during the last five years prior to the examination of the opposition. The owners of contested trademarks often make use of this provision to protect their rights. If the opposing trademark in an opposition case turns out to have not been used, this can not only lead to the rejection of such an opposition but also a claim can be brought in court for the revocation of the opposing trademark on the basis of its non-use. Due to non-existence or insufficiency of evidence of the use of the earlier trademark the Board of Appeal has rejected the following oppositions: *CARZID* (ApP/2002/ WO 750 765-le); *GG* (fig.) (ApP/2002/ WO 747 529-le); *Linea Domus* (fig.) (ApP/2002/M 48 226-le); *AIRCELL* (ApP/2003/M 47 501-le).

During nine years of work, the Board of Appeal has acquired plenty of knowledge in the field of industrial property disputes so that both Latvian applicants and state institutions can benefit from their experience, which is reflected in the Board of Appeal's decisions. This is confirmed by the great number of examined cases and by the small percentage of the Board of Appeal's decisions repealed by court.

In July 2005, ten years will pass since the foundation of the Board of Appeal, and on this occasion we can wish ourselves to have lots of energy and enthusiasm to continue our creative work in the future!

FINANSIĀLĀ DARBĪBA

Financial activities

Patentu valdes ieņēmumi un izdevumi 2002. – 2004. gadā
Patent Office's Income and Expenditure 2002 – 2004

ieskaitīts valsts pamatbudžetā Transferred to the state general budget	2002	2003	2004
Nodeva par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību Fees for industrial property protections	1193,7	1350,3	926,5
Resursi Patentu valdes darbības nodrošināšanai Resources for ensuring Patent Office's functioning	<i>tūkst. LVL thousands LVL</i>		
Dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem Grants from general income	274,6	304,8	301,2
Maksas pakalpojumi Paid services	41,5	46,5	61,6
Iepriekšējo gadu ieņēmumi izdevumu segšanai Income of previous years for covering expenses	78,0	66,8	–
Kopā Total	394,1	418,1	362,8
Izdevumi Expenditures	<i>tūkst. LVL thousands LVL</i>		
Atalgojums Salaries	173,9	172,2	170,0
Darba devēja sociālā nodokļa iemaksas Social taxes paid by employer	44,1	40,0	38,7
Komandējumi Business trips	27,1	28,1	20,0
Pakalpojumu apmaksa Payment for services	113,5	105,8	105,7
Materiāli, energoresursi, inventārs līdz LVL 50 Materials, energy supplies, implements (up to LVL 50)	20,3	20,4	17,6
Biedru naudas iemaksas starptautiskajām organizācijām Payment of dues to international organizations	4,7	4,9	5,2
Kustamie un nekustamie īpašumi Movables and immovables	1,1	43,0	–
Dažādi (grāmatas) Miscellaneous (books)	–	0,2	0,1
Izdevumi kopā Total expenses	384,7	414,6	357,3

DEPARTAMENTS «PATENTU TEHNISKĀ BIBLIOTĒKA»

Department of Patent and Technology Library

Patentu tehniskās bibliotēkas mērķis ir nodrošināt lietotāju informacionālās vajadzības ar patentu, tehnisko un vispārējo uzziņu informāciju, sniegt atbalstu nacionālajai izgudrojumu un patentu darbībai; veidot, uzturēt un saglabāt valsts patentu dokumentācijas un patentsaistes literatūras un tehniskās dokumentācijas krājumu; informatīvi atbalstīt valsts politiku rūpnieciskā īpašuma tiesiskās aizsardzības jomā.

Patentu tehniskā bibliotēka ir vienīgā Latvijas publiski pieejamā bibliotēka, kuras krājumā ir patentu informācija. Valsts patentu informācijas krājums ir Nacionālā bibliotēku krājuma sastāvdaļa.

Patentu informācijas krājums sniedz priekšstatu par dažādu pasaules valstu rūpnieciskā īpašuma aizsardzības objektiem. Bibliotēkas lietotājiem ir pieejams patentu informācijas krājums par 45 dažādām pasaules valstīm, kuru veido Baltijas valstu, ASV, Lielbritānijas, Vācijas, Krievijas, Japānas, Skandināvijas, Austrumeiropas un Centrāleiropas valstu un piecu starptautisko organizāciju Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*World Intellectual Property Organization*, WIPO), Eiropas patentu organizācijas (EPO), Āfrikas intelektuālā īpašuma organizācijas (*Organization of African Intellectual Property*, OAPI), Eirāzijas patentu organizācijas (EAPO), Dienvidaustrumu Āzijas valstu asociācijas (*Association of Southeast Asian Nations*, ASEAN) patentu dokumentu, preču un pakalpojumu zīmju, dizainparaugu bibliogrāfiskās un pilntekstu datu bāzes, kā arī cita veida izdevumi.

Skaitliskā izteiksmē patentu dokumentācijas krājums 2004. gada beigās bija 29,949,165 patentu dokumenti.

Bibliotēka veido valsts nozīmes analītisko datu bāzi «Latvijas rūpniecības vēsture. 1920.–1940.», kuru papildina datu bāze «Rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma aizsardzība Latvijā. 1920.–1940.» Patlaban datu bāzē «Latvijas rūpniecības vēsture. 1920.–1940.» ir vairāk nekā 5000 nosaukumu. Datu bāzē tiek apkopota informācija par rūpniecības nozaru un atsevišķu uzņēmumu attīstību Latvijas brīvvalsts periodā, sniegtas ziņas par atsevišķu uzņēmumu darbību, tā laika izgudrojumiem, izgudrotājiem, pazīstamiem inženieriem, zinātniekiem, kuri veicinājuši rūpniecības attīstību. Datu bāzē «Rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma aizsardzība Latvijā. 1920.–1940.» tiek apkopota informācija par izgudrojumiem laikā no 1920.–1940. gadam.

The aim of the Patent and Technology Library is to provide users with patent, technical, and general reference information; to support national inventions and patent activities; to build, maintain and preserve the national collection of patent documents, patent-associated literature, and technical documentation; to further the state policy in the field of legal protection of industrial property by providing information services.

The Patent and Technology Library is the only publicly available library which holds patent information. The state patent information collection is part of the national library collection.

The patent information collection gives an idea of the categories of industrial property in different countries. The collection covers patent documents, bibliographical and full text databases and other materials from 45 countries including the Baltic States, USA, Great Britain, Germany, Russia, Japan, Scandinavia, Eastern and Central Europe, and five international organizations – World Intellectual Property Organization (WIPO), European Patent Organization, African Intellectual Property Organization (OAPI), Eurasian Patent Organization (EAPO), Association of Southeast Asian Nations (ASEAN).

As of the end of the year 2004, the patent information collection totalled 29,949,165 patent documents.

The Library develops the analytical database of national significance on «The History of Latvian Industry. 1920–1940», which is complemented by the database on «Industrial and Intellectual Property Protection in Latvia. 1920–1940». At the moment the database on «The History of Latvian Industry. 1920–1940» has more than 5000 records. The database provides information on the development of industry sectors and enterprises for the period of the first Latvian independence, on inventions and inventors, engineers and scientists of that time, who have contributed to the development of industry. The database on «Industrial and Intellectual Property Protection in Latvia. 1920–1940» provides information on all 2802 inventions made at the time of the first Latvian independence (1920–1940).

A start has been made on the establishment of patent information centers in Latvian regions. In 2003, the Patent and Technology Library in cooperation with the Patent Office of the Republic of Latvia and supported by

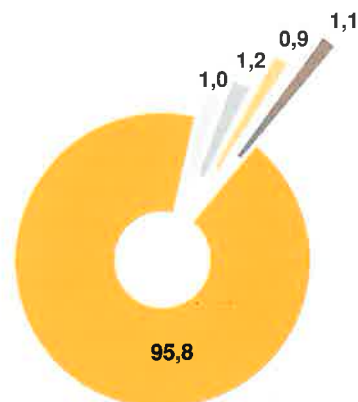
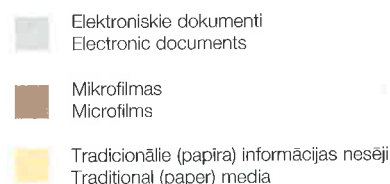
Latvijas reģionos ir uzsākta Patentu informācijas centru izveide. 2003. gadā Patentu tehniskā bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Republikas Patentu valdi un Eiropas Patentu organizācijas atbalstu uzsāka pirmā Patentu informācijas centra izveidi Rēzeknē uz Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras bāzes, kurš tika atvērts 2004. gada aprīlī. Patentu informācijas centru izveides mērķis – sabiedrības informēšana (it īpaši, mazo un vidējo uzņēmumu uzņēmēju) par rūpnieciskā īpašuma nozīmīgumu un tā aizsardzības nepieciešamību tautsaimniecībā.

Vairākus gadus aprīlī Pasaules Intelektuālā īpašuma dienā Bibliotēka rīko atvērto durvju dienu pasākumu. Šī pasākuma ietvaros interesentiem ir iespēja apmeklēt datu bāzu prezentācijas, lekcijas, konsultācijas, ekskursijas, izstādes un piedalīties informācijas prasmes apmācībās.

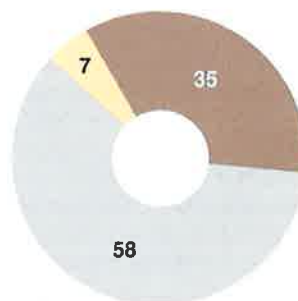
European Patent Office initiated, on the basis of the Latvian Chamber of Commerce and Industry, the organization of the first Patent Information Center, the opening of which took place in Rēzekne in April 2004. The objective for the development of patent Information centers is to inform the community on the importance of industrial property and its legal protection for the national economy.

For several years, the Library has been organising open days in celebration of the World Intellectual Property Day on April 26. An open day programme includes database presentations, lectures, consultations, guided tours, exhibitions, and training in information skills.

20. tabula, zīm. Bibliotēkas krājuma struktūra (%).
Table, pic. 20. Structure of the library's collection (%)

Krājuma izdevumu veidi Types of publications

Krājuma informācijas nesēji Information media

Adrese: Šķūņu iela 17, Rīga, LV-1974
Tālrunis: 7227310
Fakss: 7210767
E-pasts: patbib@patbib.lv
Mājas lapa: <http://www.patbib.lv>

Address: Šķūņu iela 17, Rīga, LV-1974, Latvia
Tel.: 7227310
Fax: 7210767
E-mail: patbib@patbib.lv
Home page: <http://www.patbib.lv>

HRONOLOGIJA

Chronology

2002

17.– 18. aprīlis – starptautiska sanāksme «Rūpnieciskais īpašums un ekonomika». Patentu valdes direktoram tiek pasniegta *WIPO* Lielā Zelta medaļa.

20. novembris – kopīgi ar Iekšējā tirgus harmonizēšanas iestādi (*OHIM*) organizēts seminārs «Preču zīmju prakse Baltijas valstīs».

April 17–18 – an international meeting «Industrial Property and Economy» was held. During this meeting, the *WIPO* Gold Medal was awarded to the director of the Latvian Patent Office.

November 20 – a seminar on Trade Mark Practice in the Baltic States was organized in cooperation with the Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) (*OHIM*).

2003

27.– 29. janvāris – kopīgi ar Dānijas, Somijas, Norvēģijas Patentu iestādēm, *EPO* un *WIPO* organizēts seminārs par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību.

4.– 5. septembris – Baltijas jūras valstu Patentu iestāžu padomes, kuras locekle ir Latvijas Patentu valde, darba sanāksme.

January 27–29 – a seminar on industrial property protection was organized in cooperation with the Patent Offices of Denmark, Finland, Norway, as well as with *EPO* and *WIPO*.

September 4–5 – a meeting of the Council of the Patent Offices of the Baltic Sea States, of which the Latvian Patent Office is a member, was held.

2004

3.– 4. marts – Eiropas Komisijas Paplašināšanas ģenerāldirektorāta, Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas (*TAIEX*) biroja sadarbībā ar Pasaules Intelektuālā īpašuma organizāciju un Latvijas Republikas Patentu valdi organizēts seminārs «Rūpnieciskā īpašuma komercializācija Latvijā».

6. aprīlis – Patentu valde sadarbībā ar Patentu tehnisko bibliotēku un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Rēzeknē atklāj Latgales reģionālo patentu informācijas centru.

1. maijs – iestājoties Eiropas Savienībā, uz Latviju tiek attiecinātas Kopienas preču zīmes un Kopienas dizainparaugi, Latvijā stājas spēkā Padomes Regula par papildu

aizsardzības sertifikāta izstrādi zālēm, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par papildu aizsardzības sertifikātu ieviešanu attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem, Padomes Regula par Kopienas preču zīmi un Padomes Regula par Kopienas dizainparaugiem, kā arī ar šīm regulām saistītie Eiropas Savienības normatīvie akti.

11. maijs – seminārs par komercdarbības paņēmieni, spēļu noteikumu patentēšanas iespējām, kā arī par jaunumiem starptautisko pieteikumu ekspertizē.

13. septembris – noslēgts sadarbības līgums starp Latvijas Patentu valdi un Zinātņu akadēmiju, kura mērķis ir veicināt jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādi.

27. septembris – Patentu valdes direktors Z. Aumeisters tiek ievēlēts par Parīzes Konvencijas par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību Asamblejas līdzpriekšsēdētāju.

11. novembris – stājas spēkā grozījumi likumā «Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm».

18. novembris – stājas spēkā Dizainparaugu likums.

23. novembris – Ministru kabinetā apstiprināts jauns Patentu valdes nolikums.

25. novembris – Saeima ratificē Lokarno Nolikumu par dizainparaugu starptautiskās klasifikācijas izveidošanu.

March 3–4 – the seminar «Commercialisation of Industrial Property in Latvia» was organized by the Technical Assistance Information Exchange Office (*TAIEX* office) of the European Commission's Directorate General Enlargement.

April 6 – the Latvian Patent Office in cooperation with the Patent and Technology Library and the Latvian Chamber of Commerce and Industry opened the Regional Patent Information Center of Latgale in Rēzekne.

May 1 – as from the date of Latvia's accession to the European Union, the Community trademarks and Community designs have been extended to Latvia. The Council Regulation concerning the creation of a supplementary protection certificate for medicinal products, the Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the creation of a supplementary protection certificate for plant protection products, Council Regulation on the Community trade mark, and the Council Regulation on Community designs, as well as other EU normative acts related to the above mentioned Regulations enter into force with respect to Latvia.

May 11 – a seminar was held on the possibility of patenting business methods and gaming rules, as well as on the latest developments in the examination of international patent applications.

September 13 – a Cooperation Agreement was signed between the Latvian Patent Office, and the Latvian Academy of Sciences in order to facilitate the development of new technologies and products.

September 27 – Mr. Z. Aumeisters, director of the Latvian Patent Office, was elected vice-chairman of the Assembly of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property.

November 11 – amendments to the law «On Trademarks and Indications of Geographical Origin» entered into force.

November 18 – the Law on Industrial Designs entered into force.

November 23 – the Cabinet of Ministers approved the new by-laws of the Latvian Patent Office.

November 25 – Saeima (Parliament) ratifies the Locarno Agreement Establishing an International Classification for Industrial Designs

Izgudrotājs, konstruktors, dizainers KĀRLIS IRBĪTIS

Inventor, constructor, designer Kārlis Irbītis

Laikam gan neatradīsies neviens vecākās un vidējās paaudzes iedzīvotājs Latvijā, kam nebūtu pazīstams mūsu valsts populārākās rūpnīcas logo – VEF. Taču reti kurš zina šī logo autoru. VEF'ā kopš pagājušā gadsimta divdesmitajiem gadiem radīta vesela saime radioaparātu, kas populāri Latvijā un pazīstami ārzemēs. Tie bija slaveni ar savu kvalitāti un gaumīgo dizainu. Radioaparāti, telefona aparāti, foto materiāli nebija vienīgā VEF'ā ražotā produkcija. Pasaulē pazīst slaveno trīsdesmito gadu nogalē ražoto miniatūro fotoaparātu VEF-Minox, kura izgudrotājs bija Rīgā dzimušais vācietis V. Caps, bet realizēts tas tika un «dzīvē izgāja» caur VEF rūpnīcas vārtiem. Šodien gluži neparasts šķiet fakts, ka pirmskara gados šajā rūpnīcā būvēja pat lidmašīnas.

Visciešākā saistība ar ievadā minēto ir diviem brāļiem – Ādolfam Irbītem un Kārlim Irbītim. Ādolfs Irbīte ir dizaina autors lielākajai daļai VEF un Rīgas radio rūpnīcā (RRR) ražoto radioaparātu. Kārlis Irbītis savu mūžu veltīja lidmašīnu konstruēšanai un projektēšanai. Abi brāļi ar savu devumu ieņem izcilu vietu Latvijas izgudrotāju, konstruktoru un dizaineru saimē. Mūsu pārskatā šoreiz īsumā par Kārli Irbīti.

Kārlis Irbītis dzimis 1904. gada 14. oktobrī Vidzemē. Ģimene pārcēlās uz Rīgu, kad Kārlim ritēja tikai ceturtais gads. Agrā bērnībā viņam bija iespēja atrasties kara lidlauka tuvumā – iespējams, tas deva impulsu, kas mazajam zēnam (kura mīļākā nodarbošanās bija dažādu pārvietošanās līdzekļu tēlaina zīmēšana) vēlāk lika pievērsties tieši lidmašīnu konstruēšanai.

1921. gadā Kārlis iestājās Valsts tehnikumā, kur viņam kļuva pieejama Vācijā izdotā literatūra par aviāciju. Obligāto praksi viņš strādāja aviācijas darbnīcā. Šeit gūtā prakse un teorētiskās zināšanas mehānikā kļuva par bāzi darbam aviācijas laukā, kam viņš paliek uzticīgs līdz mūža galam.

Viņa diplomdarbs – līdz tam nepazīstamas konstrukcijas četrcilindru motors ar pretēji horizontāli novietotiem cilindriem. Arī vēlākos gados viņš darbojas, uzlabojot gan traktorū, gan laivu motorus.

1924. gadā, iestājoties Latvijas Aeroklubā, Irbītis nonāk aviātoru vidē, kas dod vēl plašākas iespējas studēt ārmehānu aviācijas žurnālus un kontaktēties ar citiem aviācijas entuziastiem. Tā viņa pirmais darbs pie lidmašīnu konstruēšanas sākas, tiekoties ar Nikolaju Pūliņu, vienu no pirmajiem lidmašīnu būvētājiem un aviācijas entuziastiem pēc neatkarības iegūšanas.

Probably, you will not find a single representative of the older or middle generation in Latvia who would not recognize the logo of our most popular factory – VEF (Valsts elektrotehniskā fabrika – State Electrotechnical Plant), but very few people know who the author of this logo was. Starting with the 1920-ies, a lot of radio sets were developed in the VEF. They were popular not only in Latvia, but were also known abroad. They were famous for their high quality and attractive design. Radio sets, telephone sets, and photo materials were not all that the VEF turned out. The world knows the famous miniature photo camera “VEF-Minox” that was produced in the late thirties. The camera was invented by a German Walter Zapp, who was born in Riga, and it was produced by the VEF. Today it may seem quite unusual that before World War II VEF produced even airplanes.

Two brothers Ādolfs Irbite and Kārlis Irbītis are closely connected with all of the above mentioned. Ādolfs Irbite created the design of most radio sets that were produced in the VEF, as well as in the Riga Radio Plant (RRR). Kārlis Irbītis dedicated his life to airplane construction and designing. Both brothers take an outstanding place among Latvian inventors, constructors, and designers. In this report we shall give a brief overview about Kārlis Irbītis.

Kārlis Irbītis was born on October 14, 1904, in Vidzeme (the central region of Latvia), but his family moved to Riga before he reached the age of four. In his early childhood Kārlis, had a chance to observe a military airfield at a close distance. Maybe that was the impetus that made the little boy, whose favourite pastime was drawing of various vehicles, go into aircraft designing as he grew up.

In 1921, Kārlis entered the State Technical School where he had access to literature on aviation published in Germany. During field practice, he worked in an aircraft workshop. The practical and theoretical knowledge in mechanics he obtained there served as basis for his future work in the field of aviation to which he remained devoted throughout his life.

His graduation work was a four-cylinder horizontally opposed engine of a previously unknown design. He continued to work on improving tractor and boat engines during the following years.

When Irbītis joined the Latvian Aero Club in 1924, he found himself among aviators. He could study a wider selection of foreign aviation magazines and get in touch with other aviation enthusiasts in the club.

VEF I-12
VEF I-12

Pirmā Irbiša konstruētā lidmašīna – vienplāksnis “Sprīdītis II” tika būvēta, daļēji izmantojot N. Pūliņa būvētā un avarējušā divplāksņa “Sprīdītis” vēl lietojamās detaļas. Taču visus mezglu un plāksņu profilu aprēķinus veica Irbitis. 1925. gada jūnijā pirmā Irbiša konstruētā lidmašīna pacēlās gaisā.

Apbrīnojama ir divdesmitgadīgā Irbiša tālredzība, paredzot jau toreiz, 1924. gadā, kad vēl pasaulē nebūt nebija beigusies divplāksņu ēra, ka divplāksņiem nav perspektīvas – ka nākotne pieder vienplāksņiem. Kad 1934. gadā Kārlis Irbitis sāka strādāt VEF’ā, viņš jau bija konstruējis sešas lidmašīnas. Sākumā K. Irbitis veic dažādus uzdevumus, gan nomainot traktora motoru pret dizeldzinēju, gan konstruējot 8 ZS jūras laivas motoru. Viņš radījis arī pirmo VEF masveidā ražotā radiouztvērēja korpusu, neilgu laiku pildījis dizainera pienākumus.

Irbiša ierosinājums 1935. gadā būvēt lidmašīnas VEF’ā Latvijas Aerokluba un Aizsargu aviācijas vajadzībām neradīja atbalstu augstākajās instancēs. Par spīti tam, priekšlikumu nekavējoties pieņēma VEF galvenais inženieris T. Vītols ar domu izmantot lidmašīnas produkcijas nogādei klientiem, kā arī VEF produkcijas daudzpusības reklāmai.

Tolaik lidmašīnu būvei galvenokārt izmantoja vietējos materiālus, tie bija koks, saplāksnis, audums. Koks un saplāksnis tika izmantots ne tikai korpusa un plāksņu būvē, bet no koka bija arī propelleris, skrietules. Lielākās rūpes sagādāja motori, ko Latvijā neražoja. Tie bija jāiepērk ārzemēs un bija diezgan dārgi. Tādēļ bieži iebūvēja lietotus motorus, kas drošības ziņā ne vienmēr bija neapšaubāmas kvalitātes. Interesanti, ka pašos būves pirmsākumos tika izmantoti mazjaudīgi motociklu motori. Šķiet, tādu lidmašīnu gaisā cēla vienīgi brīnums. Pakāpeniski būvēšanā aizvien vairāk tika izmantoti metāli. Ārzemēs iepirka metāla propellerus, riteņus, alumīniju motora pārsegam un akrila organisko stiklu slēgtas kabīnes veidošanai.

Jaunas idejas, ko varēja radoši izmantot, Irbitis guva, apmeklējot Starptautiskās aviācijas izstādes. 1935. gadā, pēc Milānas Starptautiskās aviācijas izstādes apmeklējuma, viņam bija iespēja iepazīties ar vairākām aviācijas rūpniecību un pētniecības iestādēm, tostarp arī ar «Focke Wulf» un «Heinkel» Vācijā. To, ka viņš tvēris visu modernāko tālaika aviācijas rūpniecībā, redzam iemiesotu viņa konstruētajās lidmašīnās. Daudz palīdzējis arī Latvijā dzimušais ASV Minesotas universitātes Gaiskuņniecības fakultātes dekāns profesors Džons Akermans.

Irbitis started to work in the field of airplane construction when he met Nikolajs Pūliņš – one of the first airplane constructors and aviation enthusiasts of independent Latvia.

The first airplane constructed by Irbitis – a monoplane «Sprīdītis II» – was partly built of the still usable parts taken from the crashed biplane «Sprīdītis» that was constructed by N. Pūliņš. All the calculations of airplane units and airfoils were performed by Irbitis. The first airplane constructed by Irbitis took off in June 1925.

We can marvel at the foresight of the 20-year-old Irbitis who already in 1924, when the era of biplanes was far from being over, realised that biplanes had no future and saw the potential of monoplanes. Irbitis had already constructed six airplanes when he started to work for VEF in 1934. At first, Irbitis performed various tasks, such as replacing a tractor motor by a diesel engine or constructing an 8 HP engine for a sea boat. He also designed the cabinet for the first mass-produced VEF radio set. For a short time he worked as a designer.

The proposal expressed by Irbitis in 1935 that VEF could build airplanes for the needs of the Latvian Aero Club and Aizsargu Aviācija (Latvian National Guard Aviation) did not gain support by the authorities. Nevertheless, T. Vītols, chief engineer of VEF, accepted the proposal immediately. He wanted to use airplanes for delivering products to clients, as well as to publicize the versatility of VEF products.

In those days airplanes were mostly built of local materials – wood, plywood, and fabric. Wood and plywood was used not only for airplane fuselage and wings, but the propeller and wheels were also made of wood. Most trouble was caused by engines that were not produced in Latvia. Engines had to be purchased abroad and they were quite expensive. That is why second-hand engines were often used, which, from the point of view of safety, was not always the best choice. Interestingly, at the early stages of aircraft building low-powered motorcycle engines were used in airplanes. It might appear that only a miracle could lift such an airplane from the ground. Gradually, more and more metal was used for building airplanes. Metal propellers and wheels were purchased abroad, as well as aluminium for cowlings and acrylic glass for closed cockpits.

Irbitis attended international aviation shows where he gained new ideas that he could later use creatively in

Militārā mācību lidmašīna
VEF I-14
Military training airplane
VEF I-14

1936. gada vasarā tika izmēģināta vienpadsmitā Kārļa Irbiša konstruētā un pirmā VEF'ā būvētā lidmašīna. Tai tika piešķirts apzīmējums I-11. Šī tipa lidmašīnām tā laika ātruma rekords bija ap 190 km/st. Pārbaudē I-11 uzrādīja maksimālo ātrumu 229.3 km/st., kurš gan garo formalitāšu dēļ netika reģistrēts. Tai bija augsta aerodinamiskā kvalitāte, un tās izskats jau bija ļoti tuvs Otrā pasaules kara labāko iznīcinātāju veidolam. Tas sevišķi izcēlās uz neveiklo divplāksņu fona. Lai kļiedētu lasītāju bažas, ka tās vērtējums varētu būt tikai jūsma par pašmāju ražojumiem, minēsim piemērus no tai veltītās starptautiskās atzinības. Lidmašīna I-12, kas bija I-11 uzlabots variants, 1937. gadā piedalījās Cīrihē Šveices Starptautiskajā aviācijas izstādē, kur vislielāko ievēribu guva vācu «Messerschmitt Bf-109», taču vācu žurnāls «Flugsport» kā ievēribas cienīgāko pirms iepriekšminētā lidaparāta bija minējis VEF I-12.

1937. gadā Francijā organizētajās sacīkstēs «Rally Exposition International» 52 dalībnieku vidū pilots Kārlis Bandenieks ar I-12 ieņēma 14. vietu, bet divvietīgo lidmašīnu klasē – pirmo vietu.

Seko piedalīšanās sacensībās Anglijā, kur iegūta 5. vieta un saņemta balva – sudraba kauss par I-12 oriģinālo konstrukciju un ātrējo dizainu. Pēc dažām dienām, turpat Anglijā, piedaloties nākamajās sacensībās, Bandenieks izcīnā otro vietu. Pēc šiem panākumiem par I-12 ieinteresējās angļu piloti. 1938. gada vasarā angļu pilots Filips Eiverijs (Averi) ar to veic beznosēšanās pārlidojumu Londona–Rīga, labojot iepriekšējā pilota lidojuma laiku par 1 stundu un 40 minūtēm.

Līdz 1938. gadam lidmašīnu konstruēšana un būve notika dažādās vietās Latvijā – Daugavpils Valsts arodskolā, Kristīnes Bahmanes dibinātajā lidmašīnu fabrikā (a/s «Christine Backman Company»), Liepājas Kara ostas darbnīcās. Ar Kara ministrijas lēmumu 1938. gada rudenī to koncentrēja vienā vietā – Rīgā, VEF rūpnīcā.

1938. gadā izmēģinājuma lidojumus pēc avārijas atsāk I-14 (cipars trīspadsmit lidmašīnas apzīmējumam netika izmantots). Šī bija pirmā lidmašīna Latvijā, kurai izmantots propelleris ar maināmu soli, un tā bija paredzēta kā militāru treniņu lidmašīna. Pēc tam tika konstruēta I-15a ar iespēju uzstādīt uz tās foto ložmetēju un I-15b – sinhronizētu ložmetēju. Šīs lidmašīnas ātrums pārsniedza 330 km/st. Nenogurdināmais konstruktors tūlīt sāka darbu pie uzlabotu variantu konstruēšanas, un tika radīts I-16

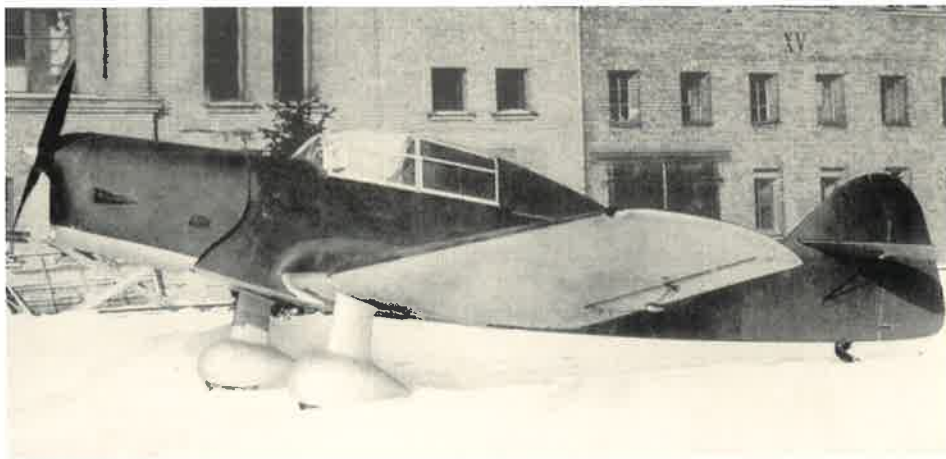
his work. In 1935, after visiting the Milan International Aviation Exposition, Irbitis had a chance to see several aviation factories and research centres including «Focke Wulf» and «Heinkel» in Germany. When looking at the airplanes constructed by K. Irbitis, we can see that he had followed the most progressive tendencies in aircraft industry of his time. Considerable assistance was rendered by Professor John Akerman (born in Latvia), head of the Aeronautical Engineering Department of the University of Minnesota, U.S.A.

The eleventh airplane constructed by Kārlis Irbitis, and the first one built in VEF, was tested in summer 1936. This airplane was named I-11. The speed record for this type of airplanes at the time was about 190 km/h. The maximum speed reached by I-11 during testing was 229.5 km/h, but due to the time-consuming formalities this record was never registered. This airplane had good aerodynamic qualities and was similar in appearance to the best fighter designs of World War II. It certainly stood out among the clumsy biplanes. In order to settle the doubts of our readers that such a positive evaluation might be the result of excessive enthusiasm about domestic products, I will mention a few examples of international acknowledgement this airplane has received. The airplane I-12, which was an improved version of I-11, participated in the Swiss International Aviation Show in Zurich in 1937. The aircraft that attracted most attention at the show was the German «Messerschmitt Bf-109». However, the German magazine «Flugsport», before the above the mentioned aircraft, had mentioned VEF I-12 as an airplane that was worthy of attention.

The Latvian pilot Kārlis Bandenieks flying the I-12 took the 14th place among 52 competitors in the «Rally Exposition International» held in France in 1937, but in the two-seater class he ranked first.

Following was a contest in England where I-12 took the 5th place and was awarded a silver cup for the original construction and design of the airplane. A few days later, another competition was held in England where Bandenieks took the second place. After this success the British pilots became interested in I-12. In summer 1938, the British pilot Philip Avery performed a non-stop flight London-Riga on I-12 beating the previous record by 1 hour and 40 minutes.

Before 1938, airplanes were built in several places

Mācību vieglais iznīcinātājs
VEF I-17
Training light fighter
VEF I-17

(vieglais iznīcinātājs, ar kuru izmēģinājumu lidojumos sasniegts ātrums 460 km/st.), I-17 (mācību vieglais iznīcinātājs) un I-18. I-17 un I-18 būve netika pabeigta neatkarīgās Latvijas laikā, to pārtrauca Sarkanās Armijas ienākšana. Šī paša iemesla dēļ palika nerealizēta Irbīša iecere par superjaudīga iznīcinātāja I-19 radīšanu.

Pēc abu I-15a un I-15b variantu veiksmīgām pārbaudēm interesi par tām izrādīja Aviācijas pulka Bruņojuma nodaļa. Pieaugošā pieprasījuma dēļ tika paredzēti un arī veikti priekšdarbi jaunas aviācijas rūpnīcas celtniecībai. Ropažu tuvumā atsavināja vairākas lauku mājas ar kopējo zemes platību 285 ha. K. Irbītis piedalījās rūpnīcas projektēšanā, kur bija paredzēts izveidot arī aerodinamisko tuneli. Rūpnīcas un lidlauka būvi bija plānots pabeigt 1940. gada rudenī. Šī vērienīgā projekta realizēšanu, tāpat kā daudzu citu ieceru piepildījumu, pārtrauca Latvijas okupācija.

Par K. Irbīša konstruētajām lidmašīnām interesi izrādīja kā Krievijas tā arī Vācijas aviācijas speciālisti. Uz PSRS pēc to pārstāvju pieprasījuma tiek nosūtītas pa vienai I-12, I-15a, I-15b. Arī I-17 un I-18, kuru būve tuvojās nobeigumam. Vāciešus sākumā vairāk interesēja fotoaparāti «VEF Minox», taču vēlāk, kad tika pabeigta I-17 un I-18 būve, tās piesaista vācu speciālistu interesi.

Mācību lidmašīnu I-17 speciālisti atzina par vienu no veiksmīgākajiem K. Irbīša konstruētajiem lidaparātiem. Tās lidojuma īpašības lidotāji izmēģinātāji atzina par labākām nekā angļu «Miles Magister» un krievu TU-2. Tā kā tās pabeidza būvēt tikai abu okupāciju laikā, neviena no sešām I-17 aviācijas pulkā nenonāca. Kā jau tika minēts, vienu no tām nosūtīja uz PSRS, pārējās 1941.–1942. gadā vācieši aizveda pilotu apmācībai uz lidotāju skolu Tornā. Jāatzīmē interesants fakts, ka vienu no I-17, ar kuru vēl nebija pabeigti izmēģinājuma lidojumi, rekvizē vācu armijas virsnieks no «Luftwaffe» apmācības pārvaldes inspekcijas lidojumiem, atsakoties šim mērķim izmantot krievu atstāto trofeju lidmašīnu TU-2.

1944. gada pavasarī no marta līdz jūnijam K. Irbītis ar VEF konstruktoru grupu strādā «Messerschmitt» uzņēmuma izmēģinājumu centrā Bavārijā.

1944. gadā K. Irbītis emigrē uz Vāciju, kur turpina darboties aviācijas konstruktoru birojā. 1948. gadā viņš nonāk Kanādā. Šeit 20 gadus – no 1950. līdz 1970. gadam – K. Irbītis bija konstruktors lielākajā Kanādas aviācijas firmā «Canadair» Monreālā un ir piedalījies dau-

in Latvia – in the State Trade School of Daugavpils, in the Aircraft Factory founded by Christine Backman (Christine Backman Company) and in the Workshops of Liepāja Naval Port. In autumn 1938, aviation industry, by the decision of the War Ministry, was concentrated in one place – in the VEF plant in Riga.

In 1938, test flights of I-14 were resumed after a crash (number 13 was not used to designate airplanes). This was the first airplane produced in Latvia that had a variable-pitch propeller. It was built as a military training airplane. Afterwards the I-15a was built which could accommodate a photo machine gun and the I-15b which could take a synchroized machine gun. The maximum speed of this airplane was over 330 km/h. The tireless constructor immediately set about constructing improved versions of the airplane. The result of his work was I-16 (a lightweight fighter that reached the maximum speed of 460 km/h during test flights), I-17 (a training light fighter), and I-18. The construction of I-17 and I-18 was not completed in independent Latvia; it was interrupted by the invasion of the Red Army. The project of a super high-powered fighter I-19 was never completed for the same reason.

After the successful tests of both I-15a and I-15b, the Armament Section of the Aviation Regiment showed interest in these airplanes. Due to the growing demand for aircraft it was necessary to build a new aviation factory, and preparations for its construction were already made. In the neighbourhood of Ropaži several farmsteads were expropriated with the total area of 285 ha. Irbītis took part in construction designing of the factory. Even an aerodynamic tunnel was included in the plan. It was expected to finish the construction of the factory and the airfield by autumn 1940. The realization of this huge project, just like many other plans, was cut short by Latvia's occupation.

Both Russian and German aviation specialists showed interest in the airplanes constructed by K. Irbītis. On demand of the Soviet representatives, one sample of each of the following planes was sent to the USSR – I-12, I-15a, I-15b, as well as I-17 and I-18 the construction of which was drawing to a close. German specialists were initially more interested in «VEF Minox» cameras; however, when the construction of I-17 and I-18 was completed, they attracted the interest of Germans too.

The training aircraft I-17 was recognized as the most successful one among those constructed by K. Irbītis. Test

dzu lielu projektu īstenošanā. Pēc aiziešanas pensijā viņš vēl darbojās firmā un Makgila universitātē par konsultantu.

K. Irbitis bijis Kanādas Aeronautikas un Izplatījuma institūta un Amerikas Aeronautikas un Astronautikas institūta loceklis. 1992. gadā Latvijas Zinātņu akadēmija piešķīra K. Irbītim LZA Goda doktora nosaukumu inženierzinātnēs.

Ievērojamais latviešu aviokonstruktors miris 1997. gada 13. oktobrī un apbedīts Kanādā.

pilots acknowledged that its flight characteristics were better than those of the English «Miles Magister» or Russian TU2. Since the construction of I-17 was finished during both occupations of Latvia, none of the six I-17 airplanes ever made it to the Latvian Aviation Regiment. As stated above, one of the airplanes was sent to the USSR, and in 1941–1942 Germans took the rest of them to the flying school in Thorn for training purposes. It is interesting to note that one of the I-17 airplanes, before even the test flights were finished, was requisitioned by a German officer from the «Luftwaffe» training board for his inspection flights. He refused to use the trophy airplane TU2 left behind by Russians for this purpose.

In spring 1944 (from March to June), Irbitis together with a group of VEF constructors worked at the «Messerschmitt» research centre in Bavaria.

In 1944, Irbitis emigrated to Germany where he continued to work in aircraft design offices. He moved to Canada in 1948. For 20 years (1950–1970), Irbitis worked as a constructor for the largest Canadian aviation company «Canadair» in Montreal and participated in many big projects. After retirement he continued to be a consultant for both «Canadair» and the McGill University.

K. Irbitis was a member of the Canadian Aeronautics and Space Institute and of the American Institute of Aeronautics and Astronautics. The Latvian Academy of Sciences awarded K. Irbitis the title of an honorary doctor of engineering in 1992.

The outstanding Latvian aircraft designer died on October 13, 1997, and was buried in Canada.

Lidmašīnu attēli pārpublicēti no grāmatām:

- Kārlis Irbitis, Latvijas aviācija un tās pionieri, «Zinātne», Rīga, 2004
- Edvins Brūvelis, Latvijas aviācijas vēsture, «Jumava», Rīga, 2003

Airplane photos have been republished from the following books:

- Kārlis Irbitis, Latvijas aviācija un tās pionieri [Latvian Aviation and Its Pioneers], «Zinātne», Rīga, 2004
- Edvins Brūvelis, Latvijas aviācijas vēsture [History of Latvian Aviation], «Jumava», Rīga, 2003

Izmantotā literatūra:

- Kārlis Irbitis, Latvijas aviācija un tās pionieri, «Zinātne», Rīga, 2004
- Edvins Brūvelis, Latvijas aviācijas vēsture, «Jumava», Rīga, 2003
- Latvijas izgudrojumi un izgudrotāji, LZA, LR PV, 1999, <http://inventions.lza.lv/>
- Jāzeps Ločmelis, VEF – mans liktenis, Rīga, 2005

Literature:

- Kārlis Irbitis, Latvijas aviācija un tās pionieri [Latvian Aviation and Its Pioneers], «Zinātne», Rīga, 2004
- Edvins Brūvelis, Latvijas aviācijas vēsture [History of Latvian Aviation], «Jumava», Rīga, 2003
- Latvijas izgudrojumi un izgudrotāji [Inventions and inventors of Latvia], LZA, LR PV, 1999, <http://inventions.lza.lv/>
- Jāzeps Ločmelis, VEF – mans liktenis [VEF – My Fate], Rīga, 2005

Patentu valdes struktūra Structure of the Patent Office

Valsts reģistru un dokumentācijas departaments
Department of State Registers and Documentation

Preču zīmju un dizainparaugu departaments
Department of Trademarks and Industrial Designs

Izgudrojumu ekspertīzes departaments
Department of Examination of Inventions

Juridiskais departaments
Legal Department

DIREKTORS
DIRECTOR

Finanšu departaments
Finance Department

Informācijas tehnoloģiju departaments
Department of Information Technologies

Redakcijas un komunikācijas departaments
Editorial and Communication Department

Departaments Patentu tehniskā bibliotēka
Department of Patent and Technology library

Apelācijas padome
Board of Appeal

Sakarā ar 200 gadu jubileju,
kopš no šīs vietas sākās
pirmais cilvēka lidojums
Latvijā ar gaisa balonu,
pie Patentu valdes ēkas
tika piestiprināta
piemiņas zīme.

On the occasion of the 200th anniversary of the first manned
free flight in Latvia that started from this place, a memorial
plaque was put on the wall of the Patent Office's building.

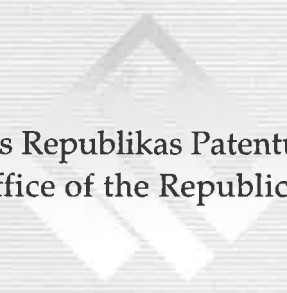
Sagatavojis iespēšanai SIA Apgāds «Zinātne»
Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV-1050
Reģistrācijas Nr. 40003576967

Grafiskais dizains – Andris Nikolajevs

PTB

100000588

Latvijas Republikas Patentu valde
Patent Office of the Republic of Latvia